

zenekar, 20,35: si éjszakán kereszt- láncczene házi előadás köz-

21, Kabaré, 22,

ora a bankigazga- Régi berlini bohó- rseny, 24: Kávé-

é, 22.45: Tánc-

ü zene, 28: Tánc-

eb az egykori vi- áni előadás a Jö- stülójén. 2. Seta- ben. 3. A Theater Ronacherben, 5. Waldschneppféné¹⁴, ekések között. 7. Utána képrádió. ités Münchenből, kvartett, 21: Vig- zene.

zene, 22.30: Tánc-

Ferdinand 1 fel- armester ur. 21.10:

ngverseny, 23.15

ar. Auber: A fe- i: Részletek az Hubay: Cremonai Szerenád, Gross- c: Keringő, Jones:

Közv. Prágából,

erett közv. 23.15:

t közv. Friml: A 0 Kávéházi zene. ethowen szonáták.

elések

ató. Ugyanott állan- ban friss köser tejfel, ró és vaj is kap- ató. Schwartz Ignácié strada Juliu Maniu szentegyház-u.) 24.

KÜLFÖLDI elyegek egyes példá- yok is olcsón eladók strada Bob (v. Kismes- er-u.) 11 főtér mellett u. 4-6-ig

KOLOSZVÁR leg- rgalmasabb helyén ézimunka-előnyomda ésészégi okokból sür- gösen eladó. Cim a adóban.

set,

us irodalomból: 204 a helyzet vál- 123 ktve 163 könyvosztályában

00 Leibe került

rt veheti

OGUE: gy háboruban

máciai kuliszatitkai rari élet legelrejtet- enda hiteles megvi- ásban.

et könyvosztályában

Szerkesztőség és kiadóhivatal Strada Baron L. Pop (Brassai-u.) 10 Telefon 9-77.

Ejeli telefon: (nyomda) ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre -- 115 Félévre -- 60 Negyedévre -- 32 Egy hónapra -- 11

X. évfolyam * 235. szám 1929. Október 19 Szombat 5690 év Tisri 15

Ramaseter R. Bud 1. Disztér

Ara 5 Lei

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Koiozsváronhirdetéseket

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 36, Tel. 4-13

és a Lloyd Express

Str. Gein No. 20, Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek, fel

Sátrak vidám ünnepe

A bűnbánat és megértés komor fen- séges napjai után ime ránk köszönt a zöld sátorlombok vidám ünnepe. Ér- dekes rugalmassága a zsidó léleknek az ünnepekben megnyilatkozó nagy han- gulatváltozás. Ros-hassana és Jom-kip- pur telve van mély pessimizmussal és rettegéssel, a jövő beiratlan falára ré- mes víziók rajzolódnak, ki marad élet- ben, ki hal meg, ki pusztul el tüzhálál- lal és ki esik el a kard éle által. A mult is nehéz bűnöktől terhes s a mellver- deső imák önkínzó vallomásai lidérc- ként nehezdednek a zsidó lelkekre. E gondokkal terhelt napokat átmenet nél- küli követi Szukkoth, a betakarítás vi- dám szüreti ünnepe. Mert az írás tulaj- donképpen a betakarítás ünnepének ne- vezi a sátoros ünnepet, szimbolumául annak, hogy ilyenkor már a saját orszá- gában lakó zsidó paraszt aratott s a betakarított gabonától roskadoznak a székük, a tömlők csordultig telve fris- sen sajtolt, mézédés musttal s az or- szág fölött egy gazdag esztendő békés meglegedettsége lebeg.

A bírák könyvében megejtő képét ol- vashatjuk annak, miképen ünnepelte a régi zsidó nép a betakarítás ünnepét. A szentély udvarán örömtüzek gyultak ki, amelyek nappali világozással önt- ötték el a várost s még a judeai he- gyek csúcsa is e lángok fényében ragyo- gott. Jeruzsálem uccáin az egész or- szágból odasereglett nép fátylás-, zenés felvonulásokat rendezett és egymást ér- ték a szüreti mulatságok. A Talmud írja Szukkoth traktátusában, hogy aki ezt az örömet nem látta, az sohasem élt meg igazi örömet.

Azóta a mi élettől duzzadó sátoros ün- nepünk is elfonnyadt, mint az a pál- malevél, amelyet ilyenkor a világ négy tája felé lengetünk. A gálut lehervasz- totta népi életünk arcáról az ifjuság vi- dám rózsáit és minden, ami egykor üde, jövőt ígérő és friss volt, elnehezedett, elaggott és elvesztette a természetes teremtő élethez való eleven kapcsola- tát. A gálut félelmeiben újabb és újabb falakat emeltünk a zsidó élet köré, ma- gas kínai falakat, amelyek elzárták elő- lünk a napot, és a levegőt, elzárták a természetes fejlődést, amelyre a gálut éjszakájában lehetőség sem volt. Esz- szenciává és légiessé tették a zsidóságot mert csak így tudott megmaradni abban a talajtalanásban, amelyben kétezer éven át volt kénytelen élni. Am annak ellenére, hogy ünnepeink elvesztették eredeti értelmüket, mégis megmaradt bennünk az erős és elpusztíthatatlan hangulati elem, a pessimizmus és op- timizmus egymásra törő változása, az elcsüggedés után az új reménységek fakadása.

Sohasem volt olyan szüksége a zsidó népnek optimizmusra, magabizásra és jövőben vetett hitre, mint épen mos- tani napjainkban. Ideges, kolerikus temperamentumu nép vagyunk, amely szinte beteges érzékenységgel reagál a külső eseményekre és könnyen esik egyik végletből a másikba. Beszédese- sen tapasztalhattuk ezt a nemrég lezajlott palesztinai eseményekkel kapcsolatosan. A zsidó sajtóban és nyilvános gyülese- ken olyan hangokat ütöttek meg, ame- melyek veszedelmesen eltérnek a ré- lis valóságtól és torzított képét nyujt- ják a tényleges helyzetnek. Egyes zsi- dó körökben olyan desperátság lett urrá, amelyet egyáltalán nem indokol- nak a palesztinai események. Ezek a

körök mindent, ami eddig történt rossz- nak és elhibázottnak tartanak és bár a legjobb szándékokkal vannak eltelve és egész lelkesedéssel a nagy ügyet kívánják szolgálni, akaratlanul mégis azt az eredményt érik el, hogy a tá- volállókban és kívülállókban azt a hitet ébresztik, hogy itt valami a gyöke- rében rendült meg és ha nem jönnek forradalmian új változások egyrészt az angol kormány palesztinai politikájá- ban, másrészt a cionista világszervezet magatartásában, úgy az egész eddigi munka az összeomlás veszélyének van kitéve.

Holott a helyzet egészen megforditva áll. Az, ami Palesztinában történt, min- den szomorú és fájdalmas jellege mel- lett is reménykeltő fejezete a zsidó országépítés történetének. Csak a nai-

vak híhették azt, hogy egy ilyen gigan- tikus feladatot akadályok és ellenállás nélkül lehet megvalósítani. Minden nép életében fordulnak elő véres áldozato- kat követelő harcok és katasztrófák. de ha egy nép elég erős, akkor leküzdí ezeket és diadalmasan éled ujja. A palesztinai zsidóság fényesen megál- lotta ezt az első, valóban nagy tűzpró- báját és mi csak büszkén és optimiz- mussal eltelve gondolhatunk a mi or- szágépítőinkre és magára az országra, amelyet ilyen kezek építenek. Eppen a lezajlott események bizonyítják, hogy az, amit eddig alkottunk Palesztinában, erős és egészséges alapokra épült és továbbra is a megkezdett uton kell ha- ladnunk. Ha valamiben volt hiba, úgy nem a metódusok voltak hibásak, ha- nem a tempó, amelyben a munka ha-

ladt. Ezt a tempót meg kell gyorsíta- nunk és sokszorosára fokoznunk. Ez azonban teljesen független Palesztinától és kizárólag a gálut zsidóságán mulik. A gálut zsidósága kell, hogy fokozott áldozataival és munkateljesítményével meggyorsítsa az országépítés menetét és abba a helyzetbe juttassa Palesztina zsidóságát, hogy önmaga erejére tá- maszkodva, minden külső segítség nél- küli tudja megvédeni a nagy művet. Ez pedig akkor fog bekövetkezni, ha Pa- lesztinában meg lesz a zsidó többség és az ottani zsidóság a normális egész- séges állami berendezkedés útjára lép- het. Ehhez a munkához azonban hit kell és erős optimizmus. Szolgáljon a sá- rak vidám ünnepe alkalmul arra, hogy belőle kedvet és reményt merítsünk a következő év nagy munkájához.

„A mai nap rendkívül jelentőségű Ausztria életében“

A minisztertanács tegnapi ülésén befejezték az alkotmányreform megszövegezését. Nem engedélyezték Heimwehr felvonulását

Bécs, október 18. A minisztertanács tegnap esti ülésén befejezték az alkot- mányreform megszövegezését s a kormány a reformot a nemzetgyűlés mai délutáni ülésén beterjesztette. Egyidejűleg beter- jesztették a terrorellenes törvényjavaslatot, a sajtónovellát és a köztársasági elnök hatáskörének kiterjesztését célzó törvény- tervezetet is, mely által az elnök jogot nyerne szükség esetére, az ostromállapot

elrendelésére. A javaslatokat első olvasás után bizottságnak adják ki, melynek el- nöke Buresch tartományfőnök.

A lapok egyértelműen megállapítják, hogy a mai nap rendkívül jelentőséggel bír Ausztria politikai életében.

Bécs, október 18. A Heimwehr október huszonehetei zászlószentelésével kapcsola- tban felvonulás engedélyezésére kért a rendőrfőnökségtől engedélyt. Mivel a fő-

város területén még érvényben van a Seitz polgármester által kiadott felvonu- lási tilalom, a rendőrség a bejelentést nem veszi tudomásul.

Bécs, október 18. A Stunde közlése szerint a Heimwehr a rendőrfőnökségnek az utcai felvonulásra vonatkozó döntését megfelebezte a tartományi főnökséghez, ahol azonnal határozatot hoztak a hely- behagyták a rendőrfőnökség döntését.

Henderson kezébe vette az optánskérdés megoldását

Az angol külügyminiszter alaposan megakarja ismerni az optánskérdést, hogy javaslatot tehessen a Népszövetségnek. Nehézségek merültek fel a jóvátételi konferencián

Bécs, október 18. A „Neue Freie Presse“ ma egy rendkívül érdekes je- lentést közöl Budapestről az optánské- rdés ügyében. A jelentés szerint dr. La- katos Gyula képviselő a magyar kor- mány optánszakértője a keleti jóvá- tétel, valamint az optánskérdésről az alábbi nyilatkozatot tette:

Az optánsper tárgyalásának többbizbe- ni félbeszakítása után, most már a leg- rövidebb időn belül elő fogjuk terjesz- teni a végső proppozíciókat. Csak ak- kor fogjuk igénybe venni a jóvátételi bizottság döntését, ha valamelyik fél vissza fogja utasítani a konferencia ja- vaslatait. Valószínű, hogy a keleti jóvá- tétel kérdése november havában elin- tezésre kerül.

Ami az optánskérdést illeti H e n d e r - son december havában Londonba tár- gyalásra hívta meg mind a két félt. Henderson kifejezésre juttotta azt az óhaját, hogy a szóbeli tárgyalások előtt alaposan megszeretné ismerni a problé- mákat.

A magyar kormány nevében gróf Apponyi Albert fogja az angol kül- ügyminiszterrel ismertetni a magyar ál- láspontot. A román javaslatokat mind- eddig nem kapta meg Henderson. A januári ülésszakon Henderson a népszövetség elé fogja terjeszteni javaslatait. Addig be fog fejeződni a lon- doni konferencia is.

London, október 18. A Times mai szá- ma párisi tudósítójának jelentése alap- ján a keleti jóvátételi konferencia mun- kájáról írott cikkében megállapítja, hogy a konferencia előreláthatólag nem fe- jezheti be munkálatait október huszon- hatodikáig, mert váratlanul nehézségek merültek fel. A konferencia körében is attól tartanak, hogy a tárgyalások még hosszú ideig elhúzódnak, amíg a kívánt eredmény elérhető lesz. A tudó- sító szerint a tárgyalások elhúzódásá- nak oka az a körülmény, hogy Romá- nia követeli az optánspernek a konfe- rencia előtti tárgyalását, ehhez azonban a magyar delegáció hozzájárulni nem hajlandó. A lap szerint a magyar dele- gátus kifejtette a konferencia előtt, hogy Magyarország hajlandó az optánsper közvetlen tárgyalásainak folytatására, de még kedvező jóvátételi egyezmény ki- látásba helyezése esetére sem mondhat le arról, hogy az optánsper a Népszö- vetség és a vegyes döntőbíróóság illeté- kesége elől elvonassék és a Magyar- ország hitelezőiből álló párisi keleti jó- vátételi konferencia megoldandó problé- mai közé soroztassék.

A lap szerint nics annak semmi aka- dály, hogy a román és magyar dele- gációk a megegyezéshez képest akár Párisban, akár Londonban közvetlen tárgyalások folytatására üljenek össze. Henderson is kijelentette, hogy örül- ne, ha a tárgyaló felek segítségével

kül Párisban megegyezésre juthatnának, de természetesen készségesen felajánlja segítségét, ha Londonban óhajtának to- vábbfolytatni a tárgyalásokat.

Az athéni béke-kongresszuson tiltakoztak a palesztinai események miatt

Athén, október 18. (Az Uj Kelet tudó- sítójától). Az Uj Kelet hírt adott már arról, hogy Athénben a békeligák világ- békekongresszusra gyűltek össze, amelyen Európa legszámottevőbb politikusi szó- laltak fel. A kongresszuson újabban ja- vaslatot terjesztettek be a palesztinai ese- ményekről. A javaslattevő Ferdinand Cor- cos hires párisi ügyvéd, a cionista moz- galom vezetőgyénisége volt. A javaslat- ban a kongresszus sajnálatát fejezte ki a palesztinai események fölött és annak a kívánságának adott kifejezést, hogy Anglia meg fogja tenni a szükséges rendszabályo- kat, hogy a jövőben hasonló események ne ismétlődhessenek.

Smith angol delegátus hevesen ellenezte a javaslatot, de amikor szavazásra került a sor, Ferdinand Corcos javaslata 50 sza- vazattal, 22 ellenében keresztülment.

Itt említjük meg, hogy Corcos ügyvéd a közeljövőben Romániába is ellátogat.

A pénzügyminiszterium racionalizálni akarja az adókiivetéseket és adóbehajtásokat

Uj rendszert léptetnek életbe a jövő évi kiivetéseknél

Cluj—Kolozsvar, október 18. — A pénzügyi adminisztráció munkája év-ről-évre ismétlődő folyamat. Az adókiivetésekkel kezdődik, az adófellebbezésekkel folytatódik, az ellenőrzőmunkával, az egyenes és közvetett adók behajtásával és elkönyvelésével fejeződik be. Ezt a munkát megtarkították ezideig a folytonos halasztási kérések és megtarkítják ma a végrehajtási eljárások. De az év végén sohasem fejeződik be, mert még be sem fizették az adófizetők az utolsó negyedét, még nem fejeződtek be a végrehajtások és még nem állították össze teljesen az 1929. év kimutatásait, máris megkezdődtek az előkészületek a jövő évi adókiivetésekre. A legelső teendők természetesen arra szorítkoznak, hogy az ez évi egyenesadó összegeket ellenőrizzék, az adóalapokat átvizsgálják, szóval alapot adjanak a rövidesen bekövetkező előzetes vizsgálatokra, amelyeket a pénzügyigazgatóság kiküldött tisztviselői ejtenek meg a nagyobb cégeknél és vállalatoknál. A pénzügyi kormányt ugyanis az az elv vezérli, hogy

állandóan tudomást szerezzen mindazokról a vállalatokról, amelyek évenként az egyes nagy adófizető cégek és vállalatok üzleti életében történnek.

Ezeknek a vizsgálatoknak az a célja, hogy megállapítsák, csökkent-e vagy növekedett az egyes vállalatok forgalma és ezáltal jövedelme? Időközben egyes cégek meg is szűnhettek, gazdát cserélhettek, más vállalatokkal egyesültek, mindez pedig lényeges változást jelent az adóztatás szempontjából. Rá kell mutatnunk arra, hogy az eddigi gyakorlat bizonyosága szerint, ha egy cégnél vagy vállalatnál, nagykereskedőnél, vagy iparosnál forgalom és jövedelemcsökkenést tapasztaltak, ennek

sohasem volt az a következménye, hogy az illető adófizető cég vagy vállalat adóját leszállították volna.

A legfeljebb a régi adóösszeget állapították meg ismét. Ezzel szemben, ha valamelyik cégnél, vállalatnál, vagy adófizető polgárnál jövedelememlékést tapasztaltak, az adót azonnal igen nagy mértékben emelték. Mindenesetre az érdekelt adófizetők, kereskedők és iparosok nem kis izgalommal tekintenek az előzetes vizsgálatok elé, mert a mostani viszonyok között igen nagy eredménynek tűnik már az is, ha az adóalapot nem emelik a kivetőbizottságok.

A pénzügyi adminisztráció köreiben valószínűnek tartják, hogy az 1930-as évi adókiivetések alkalmából a pénzügyi kormány lényeges változtatásokat fog eszközölni. A legutóbbi adókiivetések idején ugyanis még a liberális rezsimben kezdték meg a kivetőbizottságok munkájukat és közvetlenül a munkálatok megkezdése után került

csak uralomra a nemzeti-parasztpárti kormány. Nem volt tehát sem idő, sem mód arra, hogy azonnal, egyik napról a másikra életbeléptessék a már régóta tervezett változtatásokat. Valószínű, hogy intézkedés történik majd arra nézve, hogy az adókiivetések hosszabb ideig tartsanak,

több bizottság végezze azokat és ezáltal lehetővé válik, hogy minden egyes adófizető üzleti könyveit pontosan átvizsgálják,

körülményeivel tüzetesebben megismerkedjenek és így a lehető legmegfelelőbb adóösszeget vessék ki rá. Az eddigi adókiivetéseknek már a módja is olyan volt, hogy lehetetlen volt egy-egy adófizetővel hosszabb ideig foglalkozni. Oly sok ügyet tüzték ki egy-egy tárgyalás alkalmával, hogy csak a leggyorsabb tempóban voltak képesek minden ügyet letárgyalni. Ez és még sok más körülmény kerül mérlegelésre az illetékesek előtt és a határozatok következtében

módosítják majd az adókiivetési eljárásokat.

Különösen vonatkozik ez a vidéki adóztatásokra, mert a vidékről érkezett be a legtöbb panasz a kirendelt adóhivatalok működése ellen.

Az új adókiivetések előkészületi munkáival kapcsolatban a pénzügyi adminisztráció erőlyesen hangoztatja, hogy

a még be nem fizetett adókat az év végéig okvetetlenül és minden körülmények között be fogják hajtani a késedelmi kamatokkal együtt.

Aki tehát halasztást óhajtaná kapni, és indokoltan nem áll módjában adókötelezettségének eleget tenni az adókiivetés megadására szükséges lépéseket annál is inkább, mert

adóhalasztást csupán a pénzügyminiszteriumnál lehet kérni,

Feloszlatták a leningrádi zsidó hitközséget

A vezetőség tagjait kényszer munkára ítélték

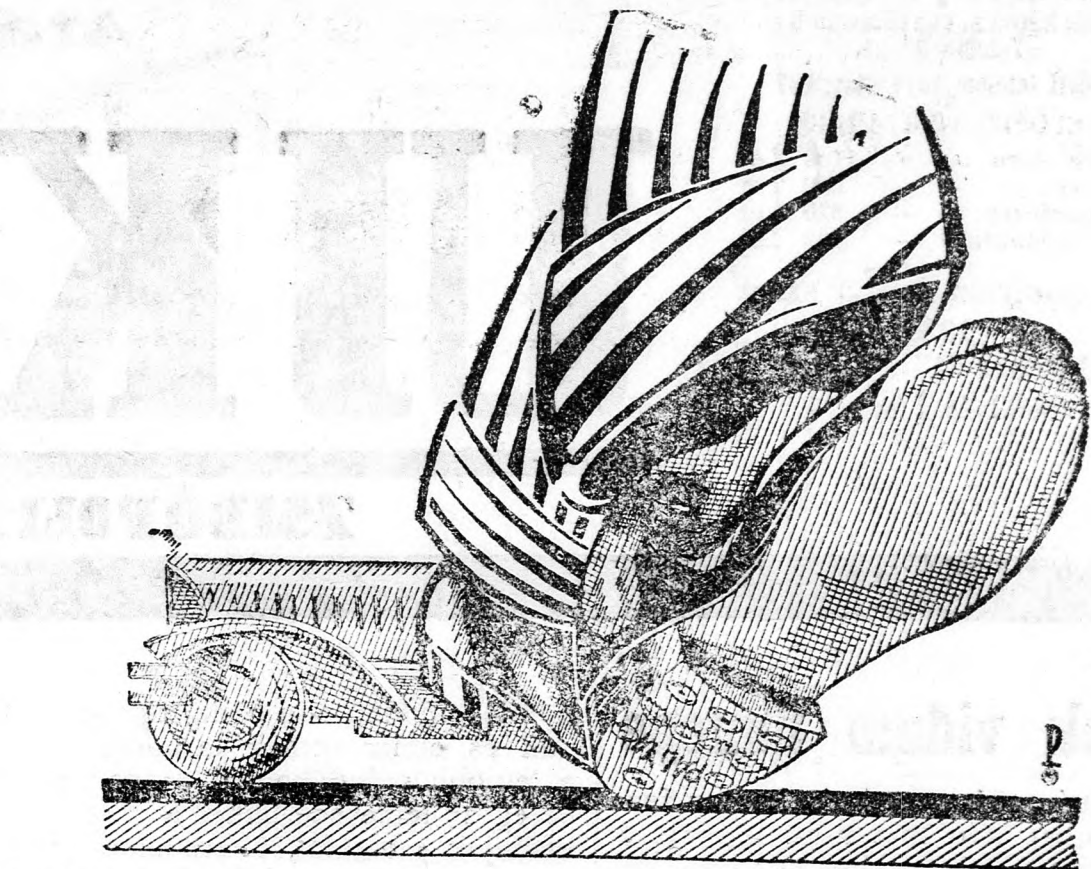
Moszkva, október 18. A napokban zajlott le a leningrádi zsidó hitközség elleni per, amely azzal végződött, hogy elítélték a hitközség elöljáróságát 4-6 hónapig tartó kényszer munkára. Az elítéltek között van Leon Rabinovic héber író, a „Hamelic“ hatalmas héber újság egykori szerkesztője is.

A pert szándékosan Ros Hasana napján kezdték tárgyalni. A vádak a következőképen hangzottak:

1. A hitközség vezetői azzal fordultak a zsidó lakossághoz, hogy a nagy leningrádi templom restaurálására pénzt adjanak. Ez tiltott cselekmény és ehhez az elöljáróságnak nem volt joga.

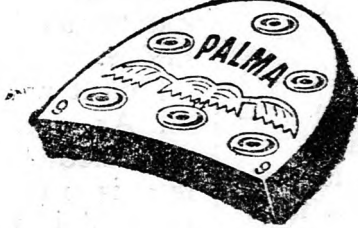
ez pedig hosszadalmas eljárást igényel. Így is ki lehet téve annak, hogy a be nem fizetett adót még a kérést megelőzően elintézzék rajta

A pénzügyi adminisztráció a következő hetekben várja a pénzügyminiszterium rendelkezéseit a jövő évi adókiivetés alkalmával bevezetendő változtatásokra és az adókiivetés minden körülményére, valamint az előkészítő munkálatok rendszeres levezetésére vonatkozólag.

Ami az autónak és kerékpárnak a gummlabroncs az a gyalogjárónak a Palma-sarok!

Itt is, ott is lökhárító az elasztikus kaucsuk, a test és az idegek kímélésére, a korai eláradás elleni védekezésre. Palma-sarku cipők sokáig tartják meg formájukat.

mert ha ezt nem teszi, akkor a törvény értelmében lefoglalják. A hitközség tehát kénytelen volt adományokat gyűjteni a zsinagóga renoválása céljából. A hitközség egyébként nem 80 ezer, hanem csak 18 ezer pud pászkat kapott külföldről és pedig a központi szovjet-kormány engedelmével.

A bíró azonban nem látta a vádakat megerősítettnek és a hitközség elöljáróit különböző tartamu kényszer munkára ítélt. Együttal pedig kimondotta, hogy a hitközséget feloszlatja. Leningrád zsidósága között ez az ítélet óriási megdöbbenést és kétségbeesést keltett. Ez a hitközség, tagjai számát tekintve, a szovjetunió területén második helyen áll.

A CLUJI

Tacámul ezüstárugyárban

Telefon 4-82.

készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjellel van ellátva.

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Viszonteladónak „TACÁMUL“ ezüstárugyár Cluj, Strada N. Iorga 11/A

וויר ערציגען אויס ע-טעם זילבער : כלי קודש הנכה אונד אנדערע לייכטער ארנונים העלטער סערער-שיססעל אונד עמט לייכער רישוע ללע געגענשטענדע

Értesítés!

Megnyílt Bukarestben a főváros központjában a

hotel VENETIA

Str. Pictor Grigorescu 12 sz. A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hiedg- és melegvíz. Lift fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó a tarifából 25% rabatot élveznek.

Tisztelettel: „Venetia-szálloda“ vezetősége Moisescu tulajdonos

cipőkben állandóan a divat legutolsó kreációit kaphatja

BÉLDI KÉZFINOMITÓ

az egyedüli készítmény, mely fehérit, puhít finomít Kapható minden drogériában, gyógytárban, illatszertárban. Főraktár

EMKE DROGUERIA

CLUJ—KOLOZSVÁR Piața Unirii Mátyas tér—Deák Ferenc-uca sarok

Társaságbeli úri asszony házasságközvetítő irodája

(FORTUNA)

Oradea Reg. Ferdinand 55d.

Salom Sch "Örül Schv

Megfigyeltem ködéglős minden valtelességének tartja kedvezőtlen helyezésával azt, aki megennstől... ezért akafoltot... Ha Petljumásodpercben halIstenem, istenem, bizonnal anyanyetazt, különösen, nyelven szólítottarvendéglős, aki egygyan értette őt me

Talán jura.

— Azt hiszem hogy az ötödik lövé számomra a lövöldemben én voltam 250 méteres távolsáigba löttem. Kérte ki egy francia tüz katonájáról, hogy őt lövéssel akkor, pészról lö?.. (A bir nek én akkor ki...

A rendőrök elég Az egyik halkan Mit szólsz a fiuho ijedve... Még vicc mondja a másik

De a vendéglős gis hallotta, hogy lamit, talán ukrán

— De hiszen ön szakítja félbe a b ön nem tudhatja.

A vendéglős lef s mégis azt állítja azt mondta: „Iste vizsgáló bíró szob

Megölte tam...

— Miért nem tályokkal — kérde Lött egyszer, két podott és punkur Nem, bíró ur! Er meke vagyok. A zökkel kinoxat szurták belénk a meg, gyakran ca tünkről a hust és niára... En nem kost, pedig megé kartam öt nem a baját láttam el, előbb.

Rövid hallgatás bíró:

— Nos, be van lott, ne beszéljünk Közben észbe j lem, minek örvend szoritottam a rend a hirt hozta, hogy korházban.

Elmondom, hogy ban voltam akkor örömet megcsókó őrt, ha nem szög

Ez a kijelentésen ugy tetszett, hogy magát.

— Egyelőre kész ja a bíró. Megenge egy „bon jour“ t nek.

Feleségem és a b tak rám a folyósór feleségem arca sz gyog.

„Az beszél

— Te tudod, hogy tőlem a feleségem

Salom Schwarcbart naplója

Fordította: Schön Dezső

Örültté akarták nyilvánítani Schwarzbartot, hogy eltus-solhassák a pört

Megfigyeltem közben, hogy a vendéglős minden valószínűség szerint kötelességének tartja, hogy mindenképen kedvezőtlen helyzetbe állítsa tanuskodásával azt, aki megfosztotta őt egy abonentól... ezért akar rámkenni egy ilyen föltöt... Ha Petljura abban a néhány másodpercében halála előtt mondta is: Istenem, istenem, elég" — úgy minden bizonnyal anyanyelvén, ukrájnul mondta azt, különösen, hogy én is ezen a nyelven szólítottam meg, nos akkor a vendéglős, aki egy telivér francia, hogyan érteite őt meg...

Talán ukránuul beszélt Petljura.

— Azt hiszem — mondtam tovább, hogy az ötödik lövés után fölsleges volt számomra a lövöldözés... Az én ezredemben én voltam a legjobb céllövő; 250 méteres távolságból minden esetben célba lőttem. Kértem: hogyan eszelhet ki egy francia tüzértiszt olyan vádat a katonájáról, hogy nem elégszik meg öt lövéssel akkor, amikor alig pár lépéssel lő? (A bíró mosolyog). Jól néznek én akkor ki...

A rendőrök elégedetten mosolyogtak. Az egyik halkán odaszól a társához: „Mit szólsz a fiúhoz? Cseppet sincs meg ijedve... Még viccelődik... Igen — mondja a másik — kurázsija van... De a vendéglős nem tágit... Ő mégis hallotta, hogy Petljura mondott valamit, talán ukrán nyelven.

— De hiszen ön nem ért ukránuul — szakítja félbe a bíró türelmetlenül — ön nem tudhatja, hogy mit mondott. A vendéglős leforrázva hagyta el a s mégis azt állítja, hogy könyörgött és azt mondta: „Istenem, istenem, elég". vizsgáló bíró szobáját.

Megöltem, de nem kinez-tam...

— Miért nem takarékoskodott a golyókkal — kérdi a bíró. — Ötöt lőtt... Lőtt egyszer, kétszer, bosszujra csillapodott és punktum.

Nem, bíró ur! Én egy mártírmép gyermeke vagyok. A legbestialisabb eszközökkel kineztek bennünket. Gyakran szúrták belénk a kést, de nem öltek meg, gyakran cafatokban tépték testünköt a hust és vártak a benső agóniára... Én nem gyötörhettem a gyilkost, pedig megérdemelte. Én nem akartam őt nem-meglőni... Én csupán a baját láttam el, hadd menjen minél előbb.

Rövid hallgatás után megszólal a bíró:

— Nos, be van fejezve. Petljura halott, ne beszéljünk többet róla. Közben észébe jut valami és kérdi tőlem, minek örvendtem annyira és megszorítottam a rendőr kezét amikor azt a hirt hozta, hogy Petljura meghalt a kórházban.

Elmondom, hogy milyen lelkiállapotban voltam akkor és megjegyzem, hogy örömet megcsókoltam volna a rendőrt, ha nem szégyenlem magam.

Ez a kijelentésem az egyik rendőrnek úgy tetszett, hogy hangosan cikacagta magát.

— Kérlek velem a jegyzőkönyvet. — Egyelőre készen vagyunk, — mondja a bíró. Megengedi, csendőr ur, hogy egy „bon jour"-t mondjon a feleségének.

Feleségem és a barátom már várakoztak rám a folyósón. Eszreveszem, hogy feleségem arca szokatlan módon ragyog.

„Az egész világ rólad beszél"

— Te tudod, hogy mit tettél? — kérdi tőlem a feleségem.

— Hogy én tudom-e? Persze, hogy tudom! A kérdés csak az, hogy te tudod-e és hogy ti mindannyian tudjátok-e.

— Nagy dolog! — folytatja a feleségem lelkesedve. — Nagyon nagy dolog! Ha te tudnád, drágám, hogy mi történik kint... Az egész világ rólad beszél. Mindenki irigyel engem, sok asszony szeretne az én helyzetemben lenni.

Éreztem, hogy friss élethullámok áramlanak végig testemen... Feleségem is megértett: A dolog személyi oldalán felülemelkedett, egy magasabb fokra: másért élni, az egész világért lélegzeni... Ahelyett, hogy engem siratna, hogy sorsáról panaszkodna, erőt ad nekem és bátorít. Azt akartam, hogy ezek a percek hosszúra nyuljanak, a végtelenségig...

Néhány ember jött bírói engedéllyel, hogy lefényképeztessenek. Torras az egyik oldalra állott, a csendőr a másik oldalra és én — a középre...

Mindnyájan barátságosan bucsuztak tőlem és a csendőr vezetni kezdett a folyosó-utvesztőkön és a szédület-lépcsőkön.

Utközben öntelten jelenti ki a csendőr:

- Holnap a lapokban leszünk!
- Ki az a „leszünk" — kérdem.
- Mármit mi hármán, — mondja büszkén. Maga és az ügyvéd, meg én... A mi képünk az összes lapokban benne lesz.

Csak most eszméltem annak a tudatára, hogy a sajtó számára vétettek le bennünket.

Feleségem első látogatása.

Kora reggeltől egy gondolat motoszkált az agyamban: ma látni fogom a feleségemet. Az órák, a percek halálos lassúsággal mulnak. Alig birtam bevárni a boldog pillanatot.

Az ajtó nyílik és a porkoláb bekiáltja:

— Dans le „parliear"! Megijedtem. Nem értettem meg, hogy mit mond. Nem mozdultam a helyemről.

— Ma meglátogatja a családját, — mondja tovább a porkoláb. Oh! A „parliear"-ban, vagyis a társalgóban, rohanok...

A társalgóban

A társalgó nem egyéb, mint egy szűk vasrácsos ketrec, melynek térfogatát alig haladja meg a félméter. Szemben ugyan egy ilyen ketrec, ott várt a feleségem...

— Nos, hogy érzed magad? — kérdi tőlem.

- Köszönöm nem panaszkodhatok... Mindketten hallgatunk jó ideig, erősen a rácsokhoz feszített arccal. Látom, hogy szeme csupa szemrehányás és a könnyek csak úgy pottyognak belőle.
- Kérdem tőled, kellett ez nekünk?
- Sok dologgal vagyunk úgy, hogy

nem kell, s azért mégis megcsináljuk. — Miért jár ez nekem?... Tizenhat éve ismerlek, de ebben az időben egyetlen boldog pillanatom nem volt. Egyik szerencsétlenség követte a másikat: háboru, forradalom, önvédelem, még mindig nem volt elég... Nesze most egy friss gutaütés. Hiszen ez senkinek se jutott észébe, csak nekem... Hát boldog vagyok én azzal, ha azt mondják rólad, hogy hős vagy. Nem tudom, hogy kettőnk közül ki a nagyobbik hős, én vagy te... Én, akinek annyit kell elbirni, annyit kell elszenvedni...

Abis király pöszukja

— Az én örültségeimre — szakitom félbe — kitünően klappol Abis, Gáth királyának a mondása Dávid királyról: „Hát örültek szükiben vagyok, hogy ezt is elhoztátok..."

— Jó, jó, te mindig „pöszuk"-kal hozakodsz elő, de az én helyzetem sohse okozott gondot neked.

— Miért jöttél szemrehányást tenni nekem?

— Isten ments, — feleli riadtan — kezeivel görcsösen a rácsokba kapaszkodik, — nem... csak azt kérdelem tőled, mi lesz ennek a vége.

Félbe akarom szakítani ezt a kellemtelen, fojtó témát és rezignáltan megjegyzem:

— „Szóf ádám lámuth", a végén meghalunk.....

Feleségemet ez jobban felizgatja, s tovább mondja:

— Erzed te az én szívemet... Az emberek előtt büszkének mutatkozok, nem akarom, hogy lássák az én sebemet, de itt veled négy szemközt mondom neked: „Nem bírom tovább, össze vagyok ronszolva..."

S elsirta magát. Igyekszem megvigasztalni, elmondom, hogy sokszor törekszik az ember arra, hogy az emberiség jötevője legyen, s azzal a saját családjának rosszat teszen... hogy neki biztosan nem jár ez a szenvedés. A hangulat szolidabb lett.

Szét hordják a gazdtalan órákat.

Feleségem elmondja, hogy eljött hozzá egy fiatalember, valószínűleg kém volt, s azt mondta neki, hogy 1000 frankért kiszabadít engem. Rögtön észrevette, hogy egy szélhámmal van dolga, kiürítette hát zsebeit, s csupán az első jó hírért adott neki 100 frankot, — az egészéből persze nem lett semmi.

Azt is elmondta, hogy nincs türelme se a házvezetéshez, se az üzlethez. Sok óra hiányzik, mindent elhordanak, s ő nem tud semmit se fejben tartani.

Azt is mondta, hogy idegen emberek jönnek és felajánlják neki segítségüket, de ő visszautasítja őket.

Hogy a szomszédok vigasztalják..... Hogy egy öreg nyugalmazott tisztviselő eljön minden reggel, felhuzza az üzlet redőnyét, este pedig jön és lehuzza, hogy ezuton is segítsen a szerencsétlen nőn.

Hogy „Cerber" (a kutyám) vadabb, mint eleinte, folyton futkos s nem talál helyet magának...

Akar még mesélni barátaimról, ismerőseimről... Csakhogy az örök közelednek. Négy óra van, elragadják a rácsot... engem meg visszavezetnek a siromba.....

Örültté akarnak nyilvánítani

Csütörtök, június 10. Csattog a cellazár és nyílik az ajtó. — Készüljön el gyorsan — dobja be az ór a parancsot.

Kimegyek és az ór egy ajtóra mutat, ahová be kell mennem. A szobában egy idősebb ur ül, hatvanév körüli, szemüveges, őszbevegyült hegyes szakállu intellektuel. Bal gomblyukában a becsület-rend jelvénye piroslik, előtte az asztalon egy akta-tömkeleg fekszik.

Egy székre mutat és leültet. Feltesz néhány formális kérdést, kutat az előtte fekvő papírok között és a végén megkéri, hogy írjak egy rövid önéletrajtot és mutassak rá benne tettem okaira.

— De én rosszul írok, hibásan. Sajnos, francia nyelvérzékem kissé tompa — mondtam.

Kalap- és férfidivatcikkek egyedüli jó bevásárlási forrása a

KALAP KIRÁLY

P. UNIRII 24. Habig, Borsalino, Tress és Morsant kalapok egyedárusítása

Óriási raktár angol oxfordokban és fonphinokban. Saját fehérnemű varroda!

TORCS AZ a sarok!

erc, a korai formájukat.

akkor a törvény hitközség tehát okokat gyűjteni a ából. A hitközség hanem csak 18 külföldről és peormány enged-

látta a vádakat hitközség elől. kényszermunkára imondotta, hogy Leningrád zsi-et óriási megdöb-keltett. Ez a hit-kintve, a szovjet-helyen áll.

m u l

yárban

nomság!

jobb ékszerület vízszinteladónak Arugyár Cluj, ga 1/A

ודר ערצונן אויר קודש הנוכה א אתרונים העלשען עמש לוכע רייט

ri asszony titő irodája

UNA)

rdinand 55d.

Máramarosziget felosztott tanácsa súlyos örökséget hagyott az ideiglenes bizottságra

Milliók deficitek maradtak a hattagu interimar bizottság nyakán

(Sighet-Máramarosziget, október 18. Az „Uj Kelet“ tudósítójától.) A máramaroszigeti városi tanács felosztása immár befejezett tény. A hónapok óta vajdó kérdés, mely folytonos izgalomban tartotta a közvéleményt, megjárta már a legmagasabb fórumot is, s ma — hála az új közigazgatási törvénynek — királyi dekretummal kinevezett hattagu interimar-bizottság vezeti Máramarosziget város ügyeit.

Mindenképen komplikált politikai sakk-huzások előzték meg ennek a bizottságnak a kinevezését. Sok huzavona, egyezkedő-tárgyalás és számtalan bukaresti ut birta csak megteremteni azt a közös platformot, mely minden elégedetlenséget már eleve is kizárt.

A Juga- és Lázár-frakciókra szakadt máramarosmegyei nemzeti-parasztpárt erős harcot vívott meg saját kebelén belül a bizottság kinevezéséért. S így jött létre az a koalíció-bizottság, melyben mindkét frakció képviselve van.

Az interimar-bizottság kinevezését a szigeti zsidóság elégedetten vette tudomásul. A szigeti zsidóság két reprezentatív vezére kapott helyet benne: Fried Abraham dr., a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke és Fuchs Ede, a Joint vezérigazgatója, kinek puritán jellege előtt a liberális omnipotencia is meghajlítta magát.

Központi szisztéma a szigeti városházán.

Az interimar-bizottság átvette hivatalát. A tagok egyenként is belenéztek ebbe a milliókat faló gépezetbe és a dühbe meg e felháborodástól ökölbe szorult a kezük. Hogyan? Itt is ugyanaz a szisztéma mint Bukarestben, itt is deficit maradt örökségül?

Mert bármennyire is hihetetlennek hangzik, Máramaros zsidó liberális vezetői még számtalan népszerűségért. S bizony ezért a kis népszerűségért — melynek az árát a szigeti lakosság most kölönben megadja — hónapokon keresztül nem hajtották be az adót, a taxákat és a legkülönbözőbb városi illetékeket. Az adóbehajtás, így gondolták, maradjon nekik, az ideigleneseknek, s a legközelebbi választásokon mi legalább új jelszóval mehetünk a voksokat kérni. A népszerűség mindig jól jön, különösen választások idején.

A máramaroszigeti interimar-bizottság egy üresen tatogó kasszával és egy másfélmillió lejes deficittel kapott örökségül a liberális vezetőktől. S ma, hogy legyen miből fedezni a legszükségesebb kiadásokat, felhívásban kell forduljon a lakossághoz és kérje, hogy elkészenedjen bár, de fizessen adót, minél többet, mert a város a tönk szélén áll.

Ingyenes villanyvilágítás a szigeti inkvizíció kínzó-kamráiban.

Alkalmunk volt már többször rámutatni arra a szomorú körülményre, hogy a szigeti villamosműveket nem lehet szanálni. Cserélgették a gépeket, milliókat fizettek rá, s a végén nem szuperálnak. S ami még ennél is felháborítóbb: milliók kineveltségi voltak a városnak a nagyfogyasztóknál, de még a füle botját se mozgatta meg annak az érdekében, hogy ezek az összegek ténylegesen be is folyjanak a város pénztárába.

Pár hónappal ezelőtt, amikor elsősorban ezt szóba hoztuk, főleg a Mérey-féle mozgót emeltük ki. Ez a mozgó a város koncessziójával játszik és bizony a város vezetői nem átalítottak hasznát huzni a kiadós társaságban.

Most, hogy az interimar-bizottság átvette a város ügyeinek vezetését, még mielőtt felocsudott volna az egyik megiepetésből, már bele is pottyant a másikba. A szigeti sziguranca hírhedt komiszarjai: Comsa és Füzessy nem kevesebb mint 12—15000 lejes villanyzámlákkal tartoznak. Míg a sziguranca egyáltalán nem fizetett az áramfogyasztásért. Az éjjeli zsidóveréseket ingyenes villany mellett végezheték, hiszen liberális urak gazdálkodtak a szigeti városházán.

Nem volna érdektelen megtudni: hogyan számoltak el a sziguranca akkori vezetői a villanyzámlákkal. Mert hogy elszámol-

ták ezeket a tételeket is, ehhez kétség se fér.

Vigyázat a zsidó egzisztenciákkal!

Súlyos kérdéssel hártotta el magáról a liberális vezetőség a felelősséget. A kérdés maga szigeti specialitás, melyet mindközönségesen sátor-kérdésnek neveznek. Van ugyanis a szigeti piactereken néhány száz olyan sátor, mely nem felel meg az esztrétkai izlésnek, de talán a higiéniai követelményeknek sem. Azek a sátrak sokszáz zsidó családnak adnak kenyeret.

Nyílt levél

az Orthodox Zsidó Hitközségek Központi Irodájának Elnökéhez

Mélyen tisztelt Elnök Ur,

A satumarei konferencián két probléma megoldása került a tanácskozással homlokterébe.

Módot kerestek arra nézve, hogyan óvjuk meg az orth. zsidó hitközségeket külső és belső ellenségeinek bomlasztó törekvéseivel szemben, másodsorban megállapítván azt, hogy a Központi Iroda és az országos organizáció képviselői, szervei mai formájukban hivatásuknak nem tesznek eleget, miképpen szerveztesse nek át, hogy független, pártatlan és hathatós munkálkodásuk az ortodoxia érdekében biztosítva legyen.

A konferencia hosszas, de mindvégig nyugodt és objektív tanácskozása során — melyet egy-két provokátor okvetlenkedése sem tudott megzavarni — azt határozta, hogy 60 napon belül egy orsz. orth. zsidó kongresszus egybe-hívandó és azon az országos organizáció érvényben levő alapszabályait olyképpen módosítsanak, hogy ezáltal a felismert bajok orvosolva legyenek. És pedig: Vétessék fel alapszabályainkba olyan rendelkezés, mely a hitközségekben az önkényes szakadásokat intézményesen lehetetlenné teszi, továbbá az iroda áthelyezésével a hitközségek arányosabb képviselével, és a képviselőtestületekben (bizottságokban): a laikus elemnek szóhozjuttatásával az egyoldalú, pártoskodó munka megszűnjék, hogy az Iroda szabadon, függetlenül minden mellétekintetek nélkül, kizárólag a hitközségek és az Ortodoxia érdekében működhesen. Ugyanezt a célt szolgálja a határozatnak az elnök személyére vonatkozó része is.

A konferencia határozatainak keresztülvitelére permanens bizottságot küldött ki azon utasítással, hogy Elnök urral személyes érintkezésbe lépjen a határozatok közlése és tüzetesebb meg-tárgyalása végett.

És mint a permanens bizottság elnöke felkerestem Elnök urat, közöltem vele a hitközségek aggályait, óhajait és az említett kérdésekben hozott határozatait, és arra kértem Elnök urat, sziveskedne a kívánt kongresszust minél előbb egybe-hívni, annál inkább mivel a törvényhozás most foglalkozik az új kultusz-törvény végleges megformálásával és szükséges, hogy az Ortodoxia autonómiájának kérdéseiben előzetesen állást foglaljon, prejudicáljon a törvényhozásnak, nem pedig, hogy mi saját ügyeinkben esetleg olyan fait-accomplit elé legyünk állítva, mely lét-érdekeinket veszélyezteti.

Elnök ur, a tárgyalások alkalmával, belátva álláspontunk helyességét — lényegtelen részletektől eltekintve — magáévá tette programunkat és bár a kongresszus időpontjára nézve fix ígéretet nem tett, kilátásba helyezte, hogy azt a közeljövőben összehívja.

Azóta hónapok múltak el és a kongresszus kiírása helyett a hitközségek papjai egy circulart kaptak Elnök ur aláírásával, melyben felkéri őket, hogy hitközségeikben propagandát fejtsenek ki mozgalmunk, illetve a satumarei

S hogy ezeknek a kérdése homlokterébe került, az interimar-bizottság valóban dilemma elé van állítva.

Hiszük, hogy a bizottság tagjai fel tudnak emelkedni hivatásuk magaslátára és egyetlen tollvonással nem fognak kol-dusbotra juttatni néhány száz nyomorúságban tengődő családot.

Mert folytonosan szem előtt kell tartatniuk, hogy Máramaroszigetnek, min-minden más téren, itt is mások az adottságai és ha csak egy mód van rá, a város be kell érje a követelmények minimumával.

Ha nem egyébrét, tegyük ezt meg a népszerűségért is. Ahogy Ilea dr. jegyezte meg az interimar-bizottság első ülésén: „Vigyázzunk, uraim, ezzel a sátor-kérdéssel. Mert mindentől eltekintve arra is kell gondolni, hogy ezek a sátor-tulajdonosok is — választók... (Sch.)

konferencia határozatai ellen, mivel azok sértik az Ortodoxia tradícióit a vallási követelményekkel és az Ortodoxia megállapítóinak intenciójával ellentétesnek.

Érthetetlen előttem, mi változott meg személyes tárgyalásunk óta. Határozataink nem változtak, mert szóról-szóra ugyanazok, mint Elnök urral közöltem és írásban bemutattam, vallásunk és tradícióink sem változtak. De lehetséges, hogy titkos tanácsadói azóta más belátásra bírták, ezért kértem itt a nyilvánosság színe előtt, legyen szives felvilágosítani bennünket, hol jutottunk ellentétbe vallásunkkal és tradícióival. Talán azzal, hogy nem engedjük a zsidó hitközségeket magán érdekeknek kiszolgáltatni, biztosítani akarjuk papjaink erkölcsi súlyát, befolyását, a hitközségi tagokra és nem hagyjuk el-riaszítani lelkipásztori hivatásuk teljesítésétől folytonos szakadási fenyegetések által. Értjük: Az Iroda magának akarja fenntartani a pallos jogot — hisz ő volna a döntő factor ilyen esetekben — hogy a hitközségek mindenkori hű vallásai maradjanak. Ez politika, de összeegyeztethetőnek tartja Elnök ur, becsületes zsidó meggyőződésével, hogy ezt a politikát a vallás és tradíció köntösébe burkolja, amidőn éppen annak ártalmára van és annak rovására megy. Mi laikus egyszerű zsidók ezt nem tudjuk megérteni, ez bizonyára csak a gnosztikusoknak van fenntartva.

לא מחשבותינו מחשבותיהם
Térjünk át a kérdések második kap-lexumára. Mi köze van a vallásnak és a tradíciónak ahhoz, hogy az Iroda elnöke élethossziglan van megválasztva, vagy sem. Ellenben, érthetetlen előttünk hogyan juthatott ily könnyelmű rendelkezés alapszabályainkba. Ki lát a vesébe és ki tudja mivé vedlik egy ember élete folyamán

הן לא יאמן בקדושי
az Isten sem bizik saját kiválasztott-jaiba. Darum prüfe der auf ewig bindet. De ettől eltekintve sem üdvös dolog ez a noli me tangere, mert kiforgatja az egész rendszert eredeti formájából. Ha az elnök az álló csillag a hitközségek lesznek a bolygók, amelyek körülötte forognak

פרצותיה וברצותיה מקרה
A többi részletek oly jelentéktelenek, hogy nem érdemes velük e helyen foglalkozni, bár elnök ur borzasztó nagy jelentőséget tulajdonít azon határozatnak, hogy tisztán pénzügyi kérdésekben döntő választott bíróságban a két laikus bírónak is legyen szavazati joga, és lehetséges, hogy e kivánságunk miatt lettünk vallásrombolóknak meg-bélyegezve. Ki mer itt vitatkozni, de viszont egy csomó életbevágó kérdést erre a mellékválgányra terelni és ezzel elütni, ez valamivel több, mint fél-revezetés volna. Én minden megbízás nélkül kijelentem a hitközségek nevében, hogy a legcsekélyebb árnyalatban sem akarunk jogszokásaink ellen véteni és amennyiben laikusok tényleg meg volnának fosztva minden bírói tisztségtől — a mi ugyan ellenkezik az

Értesítés!

A híres

„Három korona“
selyem harisnya

gyár az őszi és téli szezonra

„Három korona“
cérna harisnyát

dobott a piacra. Ennek a harisnyának megvan minden kívánt tulajdonsága. Kitelelt minden modern igényt elegancia és finomság tekintetében és rendkívül rugalmas lévén a láb minden formájához teljesen hozzá-simul.

A

„Három korona“
cérna harisnya

az igazi higiénikus harisnya és a legkiválóbb külföldi orvosi tekintélyek igazolták, hogy ez a harisnya megóvja a köszvénytől, reumától.

alapszab. előbbi pontjával — fájó szívvel bár, de lemondunk róla és elejtjük határozatunk erre vonatkozó pontját.

Mélyen tisztelt Elnök ur. Mi el va-gyunk határozva arra, hogy hitközségeinket és az Ortodoxiát fenntartjuk, úgy ahogyan kaptuk, élni akarunk egységben, békében, vallásunk tradíciói és papjaink tiszteletbentartásával, és ennek az akaratunknak minden áron érvényt fogunk szerezni, ezt elgáncsolni nem engedjük. Ha Elnök ur hitközségeinket és ortodoxiánkat ma már hivatásának megfelelőnek nem találja, úgy alkothat egy új ritust akár szefard akár más néven, dolgozhat teljes erejével annak kiépítésében, de a mi nevünkben, az általunk önre ruházott hatalommal ezt nem teheti, ha nem akar a hütlenség legsúlyosabb bűnjébe esni.

Mindezekre nyílt választ kérünk a zsidó közönséghez közvetlen az Elnök úrtól, de nem a bizottságok mögé el-sáncolva, mert ezek sorsdöntő kérdései az ortodoxiának, melyek kinöttek a bizottságok kompetenciájából De különben is a zsidó közönség bizalma a bizottságokban megrendült, mert jól tudja, hogy azok tanácskozásain rendszerint csak papi delegátusok vesznek részt és ott nem a józan lelkiismeret a döntő szó, hanem csak egy-két diktátor berzenkedik és a többi dideregve fojtja magába a lelkiismeret szavát. Mit tehetnek egyebet, hisz ha valaki más véleményen mer lenni, mint amit a potentátok előírnak, azok azonnal vész-bírósággá alakulnak át és vae victis, megfosztják a remitens papot minden attributumától, amivel egy lelkipásztor-nak ékeskednie kell. Elnök ur, ezt nem én állítom, hanem azoktól a szegény papoktól hallok, akik bár jól tudják, hogy terhünkre megy a játék, még mukkanni sem mernek, sőt talán fog-csikorgatva azt a propagandát is ki fogják fejteni ellenünk és saját maguk ellen, amit Elnök ur körlevélben reájuk parancsolt. Mélyen tisztelt Elnök ur mindnyájan a legnagyobb reverenciával viseltetünk az ön személye iránt és kifogásolásaink dacára az Ortodoxia leg-méltóbb reprezentánsának tartjuk, ezért egy utolsó kísérletet teszünk, hogy Főtisztelendőségdet számunkra megtartsunk: Hívja össze a kongresszust, vitassuk meg az Ortodoxia vitális kérdéseit, fogadják el és kövesse azt az utat, amelyet mint a hitközségek és az Ortodoxiának boldogulásához vezetőnek megjelölni fog.

Mély tisztelettel:

Hirsch Jakob

mint a permanens bi-zottság elnöke.

Hirdessen az Uj Keletben

Az „Uj Kelet“
zolni

A liberális
lamentli ülés

București-Bukare
Uj Kelet tudósító
nagy port felvert
val Bukarestben
lalkozik csak az
versul viszont uja
igér. Tegnap már
Universul rendkiv
szolt Hiotu udva
zatára és kijelente
zat hitelességét,
fentartja, azt az
is cáfolhatja meg
királyné, viszont
ban, — írja az U
a vér, amely a ki
nem fog megeng
latot.

Az Uj

Mai számában
tovább megy és
hogy facsimilével
latkozat autentiku
ben úgy tudják, H
latkozatot a kirá
zelmű udvarhölgy
a kéziraton Má
sen korigált. Ez
klisében az Uni
nyitéképen. Libe
két nagy letörés
folata. A párt ne
ben a kérdésben.
kor tanácsot kért
hogy mit tegyen
tőlag ellenezte an
többi tagjai viszo
lése mellett volt.
jén szóról szóra
ból a nyilatkozat
tett cáfolatot azo
tár nélkül, közölt

A szélső liberál
mában vezércikk
dészel és azt áll
kizsárolta Hiotu
A lap szerint, a
gette meg Hiotu
meg a cáfoló n
udvari miniszteri
rezte meg Hiotu
nyolc órán belül
lapja is vezető
régensválasztás
ir egy cikket, an
ő a nemzetgyüle
lasztását javasolt
nem fogadott el
igen szimpatikus
bírói választott e
ban — írja Iorg
hogy neki nem v
zant óhajította v
hiszen az ország
ronázásáig száml
helyzetben, amik

A legujabb ös
stb. stb. fé

nagy válasz
csó
szer

Papp
CLUJ Piața

Lego

A munka a művészetben

Kollektív kiállítás az UGIR klubjában

Ma délelőtt rendkívül érdekes kiállítás nyílik meg Kolozsváron a nagyiparosok és bankárok új klubhelyiségében. A kollektív kiállítás azokat a képzőművészeti alkotásokat fogja egybe, amelyeknek témája a munka. Grafika, olajfestmény és szobor adja a kiállítás rendkívül érdekes anyagát. A grafikai rész, amely rézkarcokból, fametszetekből, litografiából és rajzokból tevődik össze, régi világhírű holland, francia és német mesterek munkáit csoportosítja össze, amelyeket rég letűnt korok céhbeli- és házi-iparát tükröznek vissza nemcsak művészeti, de technikai tökéletességgel is. Régen elfelejtett munkamódszerek és munkaeszközök elevenednek meg ezeken a karcokon, amelyek művészeti hatásaikon kívül betekintést engednek az ipar első kísérletezései és annak vázlatos fejlődésébe, valamint az egykori munkások életébe és sorsába.

Az olajfestmények között az erdélyi piktoroknak is néhány rendkívül figyelemreméltó alkotását találjuk, amelyek a gigantikus gépeket, a nehézipar imponáló méreteit, az izom- és gépi-erő birkózását az anyaggal sürített művészi élménnyé. Ziffer, Szolnay, Negoșanu, Merész Gyula, Tibor Ernő, Mattis-Deutsch, Walter Widmann szerepelnek több képpel is.

A kiállítás érdekes anyagának ismertetésére és méltatására még visszatérünk.

Megkezdődött a választási küzdelem Csehszlovákiában

Prága, október 18. A pártok első választási plakátjai megjelentek. A Bohemia rámutat arra, hogy a néhány évvel ezelőtt még antimilitarista nemzeti szociálisták, a Benes pártja, mostani plakátja fegyveres lovaskatonát ábrázol, melyen repülőgép, ágyú, gépfegyver, drótkadály s más, imperializmusra uszító rekvizitumok láthatók.

Prága, október 18. Heller, a csehországi német szociálisták vezére kijelentette, hogy a választások után a német szociálisták hajlandók lesznek a cseh kormányba való belépésre. Ez az állásfoglalás a cseh szociálisták megerősödését jelenti.

A Halsmann-pör folytatódás főtárgyalása.

Innsbruckból jelentik: Az innsbrucki esküdtszék csütörtökön kezdte el a Halsmann-per folytatódás tárgyalását. Halsmann Fülöp, az apagyilkossággal vádolt fiatalember sápadtan és megtörtén állott a bíróság elé. A tárgyalás elnöke átnyújtotta az ügyésznek és a védőnek az innsbrucki egyetemi klinika új szakvéleményét, majd összefoglalóan ismertette a per anyagát.

A délutáni tárgyaláson két szakértői véleményt olvastak fel a vádlott Halsmann Fülöp látóképességéről. Az egyik szakvélemény Halsmann szempontjából rendkívül kedvezőtlen.

A tárgyalás további folyamán iratokat olvastak fel.

Már 1350 lejért

3 lámpás

RADIÓT

kap az

ELECTRICÁNÁL
CLU J. HOTEL CENTRAL ÉPÜLET

Éhségstrájkba léptek a charbini internálótábor orosz foglyai

Charbin, október 18. A Charbin mellett elterülő internálótábor orosz foglyai éhségstrájkba léptek, kasszát tiltakoznak a kínai hatóságok embertelen bánásmódja ellen. Az orosz internáltak vasárnap óta semmiféle táplálékot nem vettek magukhoz. Azt követelik, hogy szüntessék meg az internálást és vagy állítsák őket nyilvános törvényszék elé, vagy pedig bocsássák valamennyiüket haladéktalanul szabadon. Az internálótáborban asszonyok és

gyermek is vannak, akiknek fogvatartása az emberi érzés megcsúfolása. Addig is, amíg szabadonbocsátják őket, az internált oroszok jobb bánásmódot követelnek. Az internálótáborban sokkal rosszabb sorsuk van, mintha börtönben lennének. A barakokban a legnagyobb hidegben sem fűtenek, nincs világítás, s az internáltak sem könyvet, sem újságot nem olvashatnak. Ismerősöket szintén nem fogadhatnak.

Nadir khánt Afganisztán új királyává kiáltották ki

Nadir khán alvezérei birtokukba vették a citadellát. Habibullah menekülő csapatai kifosztották a francia követséget és a királyi palotát. Kabul kétségbeesztő állapotban van

London, október 18. A lapoknak jelentik Pezhavarból, hogy Sah Wali khán, Nadir khán alvezérének csapatai heves harcok után birtokukba vették a kabuli citadellát. A menekülő Habibullah csapatai a főváros elhagyása előtt kifosztották a francia követséget s megtámadták az angol követséget is, de ennek kifosztására az előnyomuló győztes csapatok közeledte miatt már nem maradt idejük. Kabul kétségbeesztő állapotban van. A győztes csapatok helyreállították a rendet és a közbiztonságot. Nadir khán tizenkét ezer főnyi hadserege élén ma bevonul az afgán fővárosba.

A londoni afgán konzulátus közli, hogy Nadir khánt ellenzése ellenére királynak kiáltották ki. Az új király 1880-ban született, éveivel ezelőtt Afganisztán párisi követe volt, majd később Délfranciaországban élt. Nadir khán, aki egyébként Amanullah szögora, a trónjáról lemondott király távozása után tért vissza Afganisztánba, ahol sereget gyűjtött a rablófőnök Habibullah uralmának megdöntésére, ami hosszas küzdelem után most végre sikerült.

A Daily Express tudósítójának jelentése szerint még további harcok várhatók Afganisztánban, mert az északi törzsek nem akarják alávetni magukat

Nadir khán kormányzatának.

Páris, október 18. A Petit Parisien tudósítója repülőgépen a felszabadított Kabulba utazott, ahol Nadir khán csapatai már helyreállították a jogbiztonságot. A tudósító táviratban közölte lapjával, hogy a khán Kabulba érkezésekor a királyi palotába vonult, melyet a távozó Habibullah emberei kifosztottak. A khán a palotában hálát adott az ég urának, hogy fegyvereit győzelemhez segítette, majd köszönetet mondott az őt támogató törzsfőnöknek s továbbra is segítségüket kérte a nemzeti újjáépítés munkájához. Az előkelőségek ekkor arra kérték Nadir khánt, hogy vállalja a királyságot, de ő eleinte megrongált egészségi állapotára való hivatkozással vonakodott a kívánságnak eleget tenni. Kijelentette a törzsfőnökök előtt, hogy ezt a kérdést a leghelyesebb lenne az összehívandó nemzetgyűlésre bízni. Az előkelőségek unszolására végül is kénytelen volt a palota előtt összesereglett hívei elé az erkélyre lépni s kijelenteni, hogy enged a nép választásának, de nem királya, hanem szolgálja akar lenni a népnek és a törzseknek. Nadir khán szózatáért trombitaharsogással és hatalmas üdvözlővágókkal fogadták.

Tíz millió frankos gyermektartási per Károly extrónörökös ellen

Zizi Lambrino, a morgantikus feleség perli a herceget s fiának a Hohenzollern nevet követeli

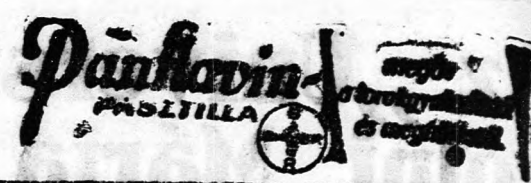
Páris, október 18. A francia főváros felebbviteli törvényszékének első tanácsa rendkívül érdekes pert fog tárgyalni a napokban. Az ok, amiért Páris előkelő közönsége rendkívül érdeklődik a per kimeneteléről, nem annyira a per anyagában, mint inkább a szereplő személyekbe rejlik. A felperes ugyanis Zizi Lambrino, az alperes pedig Károly volt román trónörökös, aki jelenleg Párisban tartózkodik.

A per előzményei közismertek. Károly volt román trónörökös Elena hercegnővel kötött házassága előtt hosszabb ideig Zizi Lambrino férje volt, ki nek abból a házasságból gyermeke is született. Mikor aztán a trónörökösnek politikai szempontokból házasságra kellett lépnie Elena hercegnővel, Zizi Lambrino hosszas rábeszélés után beleegyezett a válásba, elismerve, hogy a morgantikus házasság közte és a trónörökös között nem volt érvényes. Károly rangjához méltóan újra házasodott, Zizi Lambrino pedig gyermeke nevelésének szentelte idejét.

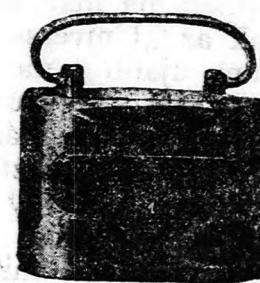
Ez a csendes beletörődés azonban csak addig tartott az elhagyott asszony részéről, amíg híre nem járt, hogy Károly trónörökösnek Lupescuné asszon-

nyal való viszonyával kapcsolatban el kellett hagynia Romániát s ugyanakkor megindult és hamarosan be is fejeződött a válóper Elena hercegnővel. Zizi Lambrino a történetek után arra az álláspontra helyezkedett, hogy ha már a trónörökös újra rangján aluli kapcsolatba került egy asszonnyal, úgy neki elsősorban van joga az imár extrónörökös Károlyhoz. A régi kapcsolatok felevenítésére azonban Károly volt trónörökösnek nem volt semmi kedve s így Zizi Lambrino a törvény előtt akarta érvényesíteni jogait: tíz millió frank erejéig kártérítési pert indított Károly ellen s keresetében azt is előadta, hogy véleménye szerint Mircea nevű Károlytól származó fiának joga van a Hohenzollern hercegi címhez.

A párisi törvényszék elsőfokon már foglalkozott ezzel az ügyvel, azonban illetéktelennek jelentette ki magát s elutasította a keresetet. A végzésbe az alperes nem nyugodott bele, hanem felebezzel élt s így került a per a felsőbb törvényszék elé, amely természetesen csak abban a kérdésben dönt, hogy vajjon a francia bíróság illetékes lehet-e az itélhetőzatalra vagy sem. A párisi előkelő körök természetesen hal-

latlan érdeklődéssel várják a tárgyalást, hiszen a kalandos életű trónörökösnek a személye elég ahhoz, hogy felfokozott érdeklődés fogadjon mindent, ami vele összefüggésben van. Külön pikantériája a közeli tárgyalásnak az lesz, hogy Károly trónörökös Paul Boncour volt miniszter, világhírű szociálista ügyvéd fogja képviselni.

Felhívjuk cluji olvasóink figyelmét a

RISZTEL BANK ÉS

TAKARÉK-PÉNZTÁR

mai számunkhoz mellékelt tájékoztatójára mely az intézet ujonnan bevezetett

perselybetét rendszerét ismerteti.

A perselyeket az intézet díjtalanul adja hához szállítja és pénzbeszedője által a fél kívánságára bármikor üríteti.

Jelentkezni az 5-44 sz. telefonon lehet.

— Szervezett agitáció a francia fürdőhelyek ellen. Párisból jelentik: A francia hatóságok évek óta figyelik azt a rendszeres és tervszerű aknamunkát, amely külföldön a francia fürdő látogatása ellen irányul. A propaganda központja Berlin, de agitátorai túlnyomó számban nem németekből toborzódtak össze. Megállapítást nyert, hogy a szervezet bőségesen ellátja pénzzel agitátorait s minden törekvésük arra irányul, hogy a külföldiek figyelmét a francia fürdőhelyektől eltereljék és más külföldi nyaralóhelyek felé irányítsák. A belügyminisztérium most utasítást adott a rendőrségeknek, hogy az agitátorokat tettenérés esetén minden esetben tartóztassák le.

— Porráégett egy amerikai szálloda. Sanfranciskóból jelentik: Az Egyesült-Államok északnyugati részében, Washington-állam Seattle városában tegnap tüzet fogott a Portland-szálloda és porráégett. Tacoma tűzoltósága is részt vett a rendkívüli arányú tűz eloltásában. A katasztrófnak hét halottja és tizenöt súlyos sebesültje van.

A Zeppelin

Friedrichshafen, Zeppelin a déli óriás körrepülését s azben a cseh határt visszatérő útját a után fél négy órakor fél hétkor München bajor fővárosban n ták a léghajót, az München felett, Mában eltűnt. A Gr órákor érkezett a desen simán lesz bécaul.

Louis Brandeis

Washington, október 18. Donald angol miniszter fogadta Louis Brandeis legfelsőbb bíróság elnöke és ismertetőn a há Amerika cionista s után kilépett a cionista Palesztina-lesztinai gyakorlat előbbrevitelére.

Ramsay MacDonnell fogadta Brandeis vele a páris Brandeis kifejtett nők előtt azokat a pul kell szolgáljan előbbrevítésében.

A beszélgetésnél a nő, az amerikai bizottságának elnöke, Amerika lelapja azon a vélekedésen, hogy Donald-Brandeis Chaim Weizmann abból a célból, hogy elnök meghallgassa nagyjainak véleményét munkáról.

Primo de Rivera

Madrid, október 18. miniszterelnök tegnap golfklub terraszán német újságíróknak líni lapok tudósítói ezidőszertint tanulmányozásban. A lyamán, amely Primo de Rivera — Ha egyes lapnak, ez azért van író vagyok.

Ezután a „Los” köszönetet mondott

— Véres harc és a karhatalom jelentik: A Meuse tegnap a sztrájkok hatalom között vé Mindkét közösen fe rendőrségnek vég helyreállítani. A h besültje van. Szám

— Zalesky bulisból jelentik: A sítója előtt Miron niszter kijelentett resti látogatása n hozni a kisantant nyában, mert Len a kisantantban. A denesetre megerős fennálló barátságot

Értesitem a

rakt

Telefon 4-

Szinehagyott bőrkabátokat, ruhákat, szintartóan fest és tisztít Czink, Cluj

A Zeppelin hazaérkezett

Friedrichshafen, október 18. A Graf Zeppelin a déli órákban befejezte sziléziai körrepülését s az Óriás hegység közelében a cseh határt átréplve megkezdte visszafelé útját a légi kikötő felé. Délután fél négy órakor a léghajó Linz, este fél hétkor München felett jelent meg. A bajor fővárosban nagy lelkesedéssel fogadták a léghajót, amely több kört írt le München felett, majd délnyugati irányban eltűnt. A Graf Zeppelin este kilenc órakor érkezett a légi kikötőhöz és rövidesen simán leszállt a horgonyzó árba.

Louis Brandeis megjelent MacDonalddal.

Washington, október 18. A washingtoni brit követség palotájában Ramsay MacDonald angol miniszterelnök a napokban fogadta Louis Brandeist, az Egyesült Államok legfelsőbb bíróságának tagját. Brandeis ismeretlen a háború végéig elnöke volt Amerika cionista szervezetének. A háború után kilépett a cionista szervezetből egy önálló Palesztina-társulatot alakított a palesztinai gyakorlati munka fejlesztésére és előbbrevitelére.

Ramsay MacDonald rendkívüli szívélyességgel fogadta Brandeist és hosszasan elbeszélte vele a palesztinai helyzetről. Louis Brandeis kifejtette, az angol miniszterelnök előtt azokat az elveket, amelyek alapul kell szolgálnak a Palesztina-munka előbbrevítésében.

A beszélgetésnél jelen volt Borah szenátor, az amerikai kongresszus külügyi bizottságának elnöke is. A „Morning Journal”, Amerika legnagyobb cionista napilapja azon a véleményen van, hogy a MacDonald-Brandeis közötti találkozást dr. Chaim Weizmann közvetítette, nyilván abból a célból, hogy az angol miniszterelnök meghallgassa az amerikai zsidók nagyjainak véleményét is a palesztinai munkáról.

Primo de Rivera — ujságíróknak vallja magát

Madrid, október 18. Primo de Rivera miniszterelnök tegnap a puerta-hierrói golfklub teraszán villásreggelit adott 16 német ujságíróknak, legnagyobb részét berlini lapok tudósítóinak tiszteletére, akik ezidőszent tanulmányuton vannak Spanyolországban. Az élénk beszélgetés folyamán, amely francia nyelven folyt, Primo de Rivera ezt mondotta:

— Ha egyes lapok néha ellenünk vannak, ez azért van, mert magam is ujságíró vagyok.

Ezután a „Lokalanzeiger” tudósítója köszönetet mondott a vendégszeretetért.

— Véres harc sztrájkoló munkások és a karhatalom között. Brüsszelből jelentik: A Meuse-melletti Maastrichtben tegnap a sztrájkoló munkások és a karhatalom között véres összecsapások voltak. Mindkét részen fegyvereket használtak. A rendőrségnek végre sikerült a rendet helyreállítani. A harcok több súlyos sebesítette van. Számos letartóztatás történt.

— Zalesky bukaresti látogatása. Párisból jelentik: A Matin bukaresti tudósítója előtt Mironescu román külügyminiszter kijelentette, hogy Zaleski bukaresti látogatása nem fog változást létrehozni a kisantaut és Lengyelország viszonyában, mert Lengyelország nem lép be a kisantautba. A látogatás azonban mindegyesetre megerősíti a két állam között fennálló barátságot.

Megalakult Bukarestben a román-német kereskedelmi kamara

București-Bukarest, október 18. Tegnap Bukarestben megalakult a román-német kereskedelmi kamara. Az értekezleten, amelyen az alakulást kimondották, részt vett többek között Manoilescu államtitkár és dr. Ene Ernest, a kereskedelmi minisz-

térium államtitkára. A kamara első vezetőségének elnökévé Manoilescu Mihályt választották, tagjai lettek: Blanc Arisztid, Bradsch Rudolf képviselő, valamint a román és a kisebbségi német gazdasági élet több markáns reprezentánsa.

Zágrábban a diákok nagy tüntetést rendeztek a Pólában kivégzett szlovén földműves miatt

Ma reggel hat órakor végezték ki a pisanói véres merénylet értelmi szerzőjét

Róma, október 18. A Stefani távirati iroda pólai tudósítója jelenti, hogy Gortan Vladimirt, a pisanói véres merénylet értelmi szerzőjét ma reggel hat órakor kivégezték. A kivégzéshez kivéznyelt katonaság a fascista nemzeti milícia egyik kohorsa volt. A milícia a kivégzés helyén négyeszetet alkotott, amelynek három oldala volt zárt. A negyedik oldalon vezetőék elő az elítéltet, aki mellett kérésére pap imádkozott. Az elítélt halála pillanatok alatt bekövetkezett. A holttestet a kivégzés után nyomban a közeli temetőben elföldelték.

Zágráb, október 18. A lapok különkiadásokban és falragaszokon közölték a közönséggel Gorton Vladimír szlovén földműves pólai kivégzésének megtörténtét.

Az egyetem, diákmenzák és internátusok homlokzatára a híre a diákság kinttára a fekete zászlókat s az egyetem épülete előtt nagy tömegben izgatottan tárgyalta az eseményt. Az esti órákban fekete fátyollal bevont lobogók alatt a diákság tüntető menetben járta be a várost s sajnósan tüntetett a fascista Olaszország ellen. A diákok egy küldöttsége felkereste a színházigazgatót s a nemzeti gyászra hivatkozással a színházi előadás beszüntetését követelte. A színházigazgató eleget tett a követelésnek. A diákság tüntetése a késő éjszakai órákban egyre zajosabbak lettek, úgyhogy a rendőrség kénytelen volt floszlálni a tömeget. Az ellenszélülk közül negyvenkettőt őrizetbe vettek.

Egy őrizetlen pillanatban a cella ablakára akasztotta fel magát a tíz évre elítélt feleki parasztleány

Mire megtalálták: már halott volt. Megindult a nyomozás a titokzatos öngyilkosság okainak kiderítésére

Cluj—Kolozsvár, október 18. (Az Új Kelet tudósítójától.) Ma délután negyedik órákban titokzatos öngyilkosság történt a kolozsvári ügyészség fogházában. Szándékos emberöléssel vádolva ez év február óta ül az ügyészség fogházában Pop Gheorghe feleki parasztleány.

Pop Gheorghe huszonöt éves parasztleány szerelmes volt a falujabeli tizenhat éves Pop Naztáziába. A szerelmesek házasságra akartak lépni, de a szülők elneveztek, hogy leányuk a vagyonátalan parasztfiúhoz menjen feleségül. Többszöri eredménytelen kérés után a szerelmesek elhatározták, hogy ha az életben nem lehet, úgy a halálba fognak egyesülni.

Ez év februárjában egy késő este a két szerelmes a falu határában találkozott és közösen megbeszélték, hogy eldobják maguktól az életet. A leány a leány kérésére, egy hatalmas késsel leszurta Pop Naztáziát és hogy biztos legyen a halála felől, az eszméletlen leányon huszonhét késszurást ejtett. Midőn meggyőződött, hogy szerelmese már halott, a késsel öngyilkosságot kísérelt meg és négy helyen gyomron szurta magát.

A késő éjszakai órákban az arra járó falusiak találtak rá a vérben fekvő szerelmesekre. A leányban már nem volt élet, de a leány még lélegzett és idejében hozták be a kolozsvári klinikára, hogy az orvosok a halál útjáról visszatér-

ítsék és megmentsek az életnek. A felgyógyult Pop Gheorghe ellen a kolozsvári ügyészség előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés büntettségért emelt vádat. A kolozsvári törvényszék az enyhítő körülmények figyelembevételével a parasztleányt öt évi fegyházra ítélte.

Az ügy fellebbezés folytán a táblai tanács elé került, ahol elrendelték a vádlott elmebeli állapotának megvizsgálását. A kolozsvári ideggyógyintézet néhány napi megfigyelés után Pop Gheorghet épelméjének nyilvánította és így ügyében a kolozsvári ítélőtábla mára tüzte ki a táblai főtárgyalást.

A mai tárgyaláson a táblai tanács az előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés esetét látta fennforogni és megváltoztatta a törvényszék ítéletét. A Tábla új ítéletében Pop Gheorghe büntetését öt évről tíz évre emelte fel.

A feleki parasztleány egykedvűen vette tudomásul a súlyos ítéletet és gépiesen követte a fogházort vissza a fogházba, hogy elfoglalja helyét a cellában. Ebéd-idő alatt Pop Gheorghe a fogház folyosóján foglalatokodott. A folyosón levő őrt néhány percre elhívták és ezt az alkalmat a feleki parasztleány arra használta fel, hogy az egyik gazdtalan cella nyitott ajtaján belépve, az ablak vasrácsára felakassza magát.

Az őr visszatértekor feltűnt a hiányzó

parasztleány. Azonnal keresésére indultak és néhány pernyi kutatás után rábukkantak a gazdtalan cellában, de Popban már nem volt élet.

Az öngyilkosságról azonnal értesítették az ügyészséget, valamint a rendőrséget, ahonnan bizottság szállott ki a vizsgálat megkezdésére. A vizsgálatot az ügyészség részéről Boca ügyész, a rendőrség részéről pedig Orlescu és Diosan szubkomiszárok vezették le. Megállapítást nyert, hogy Pop Gheorghe kintől hozott zsinagra akasztotta fel magát. Az öngyilkosság annál titokzatosabb, mert a börtönszabályok értelmében a fogházban a foglynál semmi olyan eszköz, vagy tárgy nem lehet, amivel életében kárt tehetne.

A titokzatos öngyilkosság ügyében folytatják a vizsgálatot, hogy megállapítsák, kinek a gondatlansága folytán menekülhetett Pop Gheorghe tíz évi fegyházra ítélt parasztleány a fegyház elől a halálba.

SPORT

A Haggibor vezetősége felkéri a tornász szakosztály tagjait és azokat, akik a szakosztály munkájában részt akarnak venni, hogy vasárnap délután 3 órakor a klub helyiségében tartandó alakuló gyűlésen föltétlenül jelenjenek meg.

Universitatea—RMS, KAC—Románia
Vasárnap ismét két érdekes bajnoki mérkőzés fogja izgatni a kedélyeket. Fél 2-kor az Universitatea—RMS mecos vezetibe a programot. Az U jó startot vett, de formája még nem volt egészen kielégítő. Második ellenfelével szemben már jobb játékot kell produkálnia, ha biztosan győzni akar és bajnoki aspirációit komolyan veszi. A RMS még csak egyszer szerepelt a szezonban, de az összeszokott együttes legyőzése mindig nehéz feladat volt és most sem lesz könnyű. Mégis az Universitatea kétfólos győzelme valószínű. A KAC—Románia két nyereséssel küzdelme lesz, amely azonban a Románia hatalmas megerősödése folytán a bajnok csapat első győzelmét igéri. A Romániában ugyanis már játszani fognak Sepi, a román válogatott center, Sfera a kiváló temesvári hátvéd és esetleg Lapusneanu a válogatott kapus is, aki szintén átigazolást kérte. — A KAC legutóbb javuló formát mutatott, mégsem tartjuk arra képesnek, hogy az ily megerősödött Romániától pontot szerezzen. Bár a futballban minden lehetséges.

Szezonnyitó vívóverseny. A Haggibor Sportegyesület folyó évi november 3-án délután 4 órai kezdettel a római katolikus főgimnázium tornatermében szezonnyitó vívóversenyt rendez a cluj-i sportklubok részére a következő feltételekkel:

A verseny tör- és kard négyes csapatverseny. A csapatban azonban négynél több, de legfeljebb hat tag is résztvehet fegyvernemenként. Ha egy csapatban négynél többen indulnak, úgy a csapatkapitány köteles a verseny megkezdése előtt a négyes sorsolásnak megfelelő helyekre az egyes versenyzőket névszerint kijelölni.

A versenyen az egyes assautok 4 érvényes tussra mennek, egyébként az F. S. S. R. által elfogadott nemzetközi szabályok érvényesek.

Díjazás: győztes csapatok egy-egy értékes plakettet kapnak.

Nevezés a fegyvernemenkénti és csapatonkénti 160 Lei, nevezési díjjal együtt október 30-ig Zádor Arpád, Str. Turnarilor 4. Dibelagyár címre küldendők.

Értesitem a nagyérdemű vásárló közönséget, hogy

raktárra érkeztek

Angol, Francia kabát- és costüm szövetek ruha creppelák, divatselymek. Férfi öllöny és kabát szövetek nagy választékban.

Külön osztály szőnyeg, függöny és butorszövetekben

Telefon 4—79

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyáruháza

Cluj

Telefon 4—79

Cluj

ga kongresszusa. nemzetközi reuma- sának szenziója, a megtartott kon- kiküldték delegá- ofesszort. Az orosz elmondotta, hogy rülök a reuma-be- t a tödébajos, egy azakat építenek. A t Magyarországra, rendezését tanul-

n János képkial- ótt nyílik meg a az üvegtermében , a nagyvnu fes- képkiallítása. A tár- Elekes Miklós dr. st. A tárlat iránt ul meg.

el fogják sújtani munkafegyelem el- Párisból jelentik: nt a szovjet leg- sa megállapította, an készült áruik- asznavehetetlen, a pedig minőség te- ötte marad az im- asági tanács ezért nyának, hogy tiltsák e mellett a mun- ztatást és sújtának en munkafegyelem sciót.

ton szüntet, gyo- belül gyógyít, gyo- marad, ha a bajok Gyógyfarrá. stRán-vét issza ót küld a cigelkai éprisélete Arinis

jságba kerüljön tik: Budweisban ot jelentkezett egy k nevére lissani litja, hogy egy meggyilkolt. Tet- ő, hogy szerette okba kerül.

esterséges gumit. svájci vegyész új zett fel, amely sok- óbb anyag, mint zakkörökben meg- hogy a találmány alási ipart forra- utakra vezeti ezt

zetőrt Ameriká- t. Newyorkból je- ppelein művek ak- észült kis léghajó érte. A léghajó vezető utvonalon t szállania. Újabb támadt rendkívül etnek vágta. Urasai e a léghajó hasz-

kereskedelmi de- vilkosságot kisé- ból visszahívták. garó közlése sze- si orosz kereske- hetetlensége miatt helyébe Ignatiew et Lumanow állítólag meg visszahívása

sújtják azokat zul mennek az ntix: A rendőrség tt százötven gya- en szabályszerűtle- időpontokban ha-

sulat nagy sikere Marosvásárhelyről szerü jiddis-társu- vasárnap buscu- közönségtől. A felkesen és a mű- etettel támogatta este megtelt a erme és az ová- vége se hossza- árhelyről Temes- en decemberben Marosvásárhelyre.

— Groschel Oszkárt két napt elzá- rásra ítélték. Párisból jelentik: Grös- chel Oszkárt, akit tudvalevőleg kém- kedés gyanújával helyeztek vizsgálati fogságba, tegnap szabadlábra került, amint az ellene emelt vád alaptalan- mán az elzárásra ítélt a fegyverviselési törvények megsértése miatt. A büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltötték ve- szik.

— A chilei bevándorlók nagy előnyök- ben részesülnek. Párisból jelentik: San- tiago-ból érkező hírek szerint Chile köz- vándorlási elnök új bevándorlási törvény- tervezetét nyújtott be a parlamentnek. A törvényjavaslat nagy előnyökben kí- vánja a bevándorlókat részesíteni, így többek között szállást foglalkozást és ingyenes vasuti utazást biztosít szá- munkra.

— A newyorki rendőrök hidroplánon üldöztek egy gyilkost. Newyorkból je- lentik: A légi rendőrség hidroplánon vette üldözőbe a tengeren Boston felé menekülő William Baker kapitány kis hajóját. Bakert azzal gyanúsítják, hogy ökölharcban megölte egyik barátját.

Négy rendőrtisztviselő ült a rendőr főnök rendelkezése a hidroplánba és utol- érte a kapitányt. akit átmenetileg a repülőgépre és diadallal a legközelebbi vasuti állomásra vitték, onnan pedig vasuton Newyorkba kísérték. Bakernek ez volt a legelső kényszerű légiutazása. A newyorki rendőrfőnök, aki nagy híve a légi rendőrség szervezésének, nagy érdemnek tünteti föl, hogy Bakert olyan gyorsan fülöncsítették. A newyorki pálya- udvaron a fotóriporterok a légiutazást megtevé hős rendőrökről és a delikvensről fényképfelvételeket készítettek és minden rendben lett volna, ha a dolog- ba Massachusetts állam is bele nem szót volna. Ez az állam tiltakozást je- lentett be, mert a newyorki rendőrök- nek nem volt joguk az ő vizükön letar- tottatást fogantatni, Baker elfogatá- sa ugyanis a massachusettsi part köze- lében történt. Baker tagadja a gyilkossá- got és azt állítja, hogy elfogatása nem volt különösebb rendőrbraur, mert a hajója igen lassan haladt előre s azért állott meg, mert azt gondolták, hogy a hidroplán baj érte, mikor a tengerre hirtelen leszállt. A letartóztatott Ba- kert Massachusetts állam kikérte és ők akarnak feleletlétlenni.

— Egy budapesti ügyvéd öngyilkos- ságot követett el Bécsben. Bécsből je- lentik: Ma reggel egy Margarethen- kerületbeli bérház tetejéről a magát dr. Ma- gyar László budapesti ügyvéd. A men- tők már csak a beállott halált korstatál- ták. Dr. Magyar koponyaalapjai csonttö- rést szenvedett és a jobb combja is el- törött. Hogy miért követte el az öngyilkosságot, azt egyelőre nem tudni.

— Újabb áldozata van a Sklarek-bot- ránynak. Berlinből jelentik: A Sklarek- botrány ismét újabb áldozatot követelt. A szociáldemokrata párt kizárta kebe- léből Schneidert. Berlin belvárosának polgármesterét, akire rábizonyították, hogy összeköttetésben állt a Sklarek- testvérekkel. Schneidert felszólították, hogy azonnal mondjon le hivataláról.

— A feledékeny mérnök. Rigában fur- csa eset történt Siksa városi mérnök- kel. Felvágatlanul adott át bekötés vé- gett a könyvkötőnek egy vásárolt köny- vet. Amikor a könyvkötő a könyvet fel- vágni kezdte, az egyes ívekből tarka papírlapok hullottak ki, amik közelebbi vizsgálatra valódi jó dollároknak bizo- nyultak. Nem kevesebbet, mint ezerhét- száz dollárt találtak a könyv egyes lapjai között. Átadták a pénzt a rend- őrségnek, a könyv tulajdonosát pedig telefonon értesítették. Ez az utóbbi köz- ben rájött, hogy valamelyik könyvben pénz dugott el, de azután, mikor szük- sége lett volna rá, nem tudott visszaem- lékezni, hogy hová dugta. A rendőrség indiszkrét és most már tudni akarja, hogy miért dugta el a mérnök a pénzt a könyvben, ahelyett, hogy a takaré- kba tette volna el. Siksa umak tehát néhány kellemetlen órája le... Az egyetlen nyertes a dologban a könyv- kötő, akit mint becsületlen megtalálót, a pénz harmadrésze illeti.

Az egyik bécsi állomáson felrobbant egy vagon löszér, amely titokzatos célokra volt szánva

Bécs, okt. 18. — Absdorf-Hütteldorf állomáson ma délelőtt egy tehervonat egyik vagonjában robbanás történt, amely szétvetette a vagon és nagy da- rabon felszakította a síneket. A pá- lyatessen dolgozó munkások csak úgy tudták megmenteni életüket, hogy a robbanás pillanatában a földre, veté- ték magukat. A vizsgálat megállapította — a hivatalos jelentés szerint, — hogy egy láda hadianyag robbant fel, ame-

lyet kísérleti célokra szállítottak. Ezzel szemben a vasuti személyzet egyönteti- en azt állítja, hogy nemcsak egy láda hanem az egész vagonzállomány ha- dianyagot tartalmazott. A rendőrség a legnagyobb titokzatsággal kezeli a robbanás ügyét és eddig még nem le- hetett meg tudni, hogy a titokzatos ha- dianyagnak ki volt a feladója és ki volt a címzettje.

Bergius professzornak sikerült fából cukrot készíteni

Ha a találmány beválik, Németország évi 700 millió márkával kevesebb árpat és tengerit fog importálni

Berlin, okt. 18. — Német gazdasá- gi körökben nagy megdöbbenést kelt az az interpelláció, amelyet a német nacio- nalista frakció nyújtott be a porosz kormányhoz. Ebben az interpellációban kérdést intéznek Bergius professzor újabb találmányára vonatkozólag.

Bergiusnak állítólag sikerült olyan eljárást feltalálni, amellyel fából cukrot állít elő.

Az interpellációban a német nacionalis- ták kéri a miniszteriumot, hajlandó-e intézkedni az iránt, hogy ez a találmány kellő időben a mezőgazdaság tudomá- sára jusson és hogy azt hasznosítani lehessen az egész német gazdasági é- let számára. Szakkörök véleménye szerint Bergius professzor már régeb- ben dolgozik ezen a találmányon. Ber- gius éveken át a heidelbergi egyetem tanára volt, de már évek óta a legna- gyobb német vegyészeti gyár kísérleti osztályának a vezetője. Legutóbb az új, ugynevezett bergin eljárással tette nevét híressé, amikor

szénből mesterséges uton benzint készíteni.

Bergius professzor a fa anyagának veg- yi értékesítésén dolgozik legújabbán. Mínt hogy Németországban körülbelül ötven százalékát a fának fűtőanyagra használják fel, igen fontos feladatot ké- pez, miként lehet a tűzifában levő cel- lulozét emészthető szénhidráttá átala- kítani. Olyan probléma ez,

amely a legnagyobb jelentőséggel bír Németország számára, mert Né- metország kénytelen évente 700 mil- lió márká értékű árpat és tengerit importálni szénhidrátok feldolgozá- sa számára.

Amennyiben sikerülne a faanyag cel- luloze tartalmából emészthető szénhyd- rátot (cukrot) előállítani, akkor ennek a találmánynak kétoldali jelentősége volna mert a tüzelőanyagot csak ke- vésbé csökkentené, de ezzel szemben feleslegessé tenné a nagy importot.

Szakkörökben valószínűnek tartják, hogy a találmány már teljesen elkészült és csak hetek kérdése, hogy teljes egé- szében nyilvánosságra kerüljön.

— Újabb büntető eljárás a bécsi „töltőtollkirály“ ellen. Bécsből jelentik: Megírta a Reggel, hogy a Königssee partján történt állítólagos „öngyilkosság“ megrendezője tulajdonképpen Winkler Ernő volt, a hírhedt bécsi töltőtollkirály, aki már több ízben vezette félre a hatóságok- kat. Winkler ellen megindították az eljá- rást és pedig nemcsak a hatóság félreve- zetése miatt, hanem hamis név használata miatt is, mivel egy szálloda bejelentő- céduláján hamis nevet írt.

* Öngyilkosságot követett el felesége és kilenc gyermeke szemelátára hogy érel- meszesedése ellen nem használta a még min- den esetben bevált Cigelkai jódiartalmu Lajos gyógyvizet. Ismeretét bárkinek in- gyen küld a Cigelkai jódos gyógyfürrások ro- mániai vezérképvisellete Arinis (Égerhát) jud. Salaj.

— Hatvanesztendő hármassikrek. Bá- denben a napokban ünnepelte Rothaler Mihály és még két ikertestvére, Anna és Teréz, hatvanadik születésnapját. Már magában véve az is ritkaság, hogy hármassikrek születnek. Még ritkább, hogy életben maradnak és példátlan eset, hogy tökéletes testi épségben kö- zösen megünnepelhessék hatvanadik szü- letésnapjukat.

Férfi kalapokat leg- szebb kivitelben fest, formál és vasal

FEHÉR Str. Memoran- dului 21. (volt Unio u.) Redout.

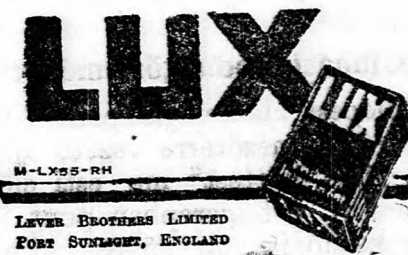

Mossátok a finom és könnyű nyári sálakat az egyetlen biztos módon: LUX-al.

A finom szövésű vállkendők és könnyű sálak, melyek a nyári esteiken hőgyeitek szép nyakát és vállát díszítik, csak egy módon moshatók minden kár nélkül, még pedig LUX-al. A vékony Ludforgácsok azonnal feloldódnak és krémszerű ártalmatlan habbá válnak úgy, hogy a legértékesebb dolgok is minden veszély nélkül azonnal moshatók.

LUX — ot nem lehet kapni seholsem kímérve, hanem csakis eredeti csomagolásában.

Ára mindenütt: Nagy doboz Lei 30.— Kis doboz Lei 15.—

Az uri közönség kedvenc találkozó helye a

GROSZ-FÉLE

ORADEA Zöldfa utca 10. szám.

TIMIȘOARA Lloyd-sor 11. szám.

Lakodalmak és bankettek rendezését elvállalom. Valódi palesztinai borok eladási helye.

„Bremen“ szállítási vállalat

Jó!

Olcsó!

Megbízható!

Vállal 6 kerekű teherautóval: személy és áruszállítást, helyben és vidéken.
★ Cluj Calea Regele Ferdinand 67/a Telefon 39. ★

Közgazdaság

Akció az adó-amnesztiáért

Kereskedelmi Testületek Szövetsége memorandummal fordult a pénzügyminiszterhez, hogy enyhítsék az adóhátralékok behajtását. — Két évig terjedhető részletfizetési kedvezmény

Cluj-Kolozsvár, október 18. Az Erdélyi Bányati Kereskedelmi Testületek Szövetsége érdekes és megszívlelendő memorandummal fordult a pénzügyminiszterhez. Az emlékirat rámutat arra a súlyos helyzetre, amelyben ma Erdély egész kereskedelme és ipara tesped és amelynek egyik oka a kíméletlen adóbehajtás. A Szövetség már több ízben mutatott rá arra, hogy az adókövetőbizottság tekintet nélkül az adókövetők jövedelmére és adózási képességére, minden mérlegelés nélkül az előző évi adót vetik ki. Természetesen a szerencsétlen adózó nem képes a sokszor horribilis összeget megfizetni, amely néha többet tesz ki, mint az egész évi jövedelme. Ez az igazságtalan adókövetés formálisan törvényes és a csödbe kergeti a kereskedőt és iparost, mert az állam könyörtelen kíméletlenséggel hajtja be közegeivel a megállapított adót.

A szövetség, hogy segítsen az általános

bajokon és elviselhetőbbé tegye az adózók részére az adó megfizetését, a következőket javasolja a pénzügyminiszternek:

Hatalmazza fel a miniszter a pénzügyigazgatókat arra, hogy a szakmai érdekvédelmi bevonásával alkossanak minden pénzügyigazgatóság mellé bizottságokat, amelyek vizsgálják át az adóhátralékokat az adós fizetőképessége és a hátralékok behajthatósága szempontjából. Legyenek e bizottságok felhatalmazva arra, hogy mindazon esetekben, amikor az adóhátralékok összege nem áll arányban az adós fizetőképességével, egy hátralékok megfizetésére két évig terjedhető részletfizetési kedvezményt adjanak, szükség esetén pedig az adóhátralékok részben vagy egészben el is engedhessék, ha azáltal az adós abba a helyzetbe jut, hogy az adóhátralékok letérlelhetők és a folyó adót is képes lesz fizetni.

A nemzetközi fémpiacok

Réz: A mostani nyugodt üzlet mellett aligha kell elektrolitrez áremelkedésével számolni. A forgalom Európában továbbra is csekély. A jelenlegi gazdasági helyzet következtében inkább a réz alacsonyabb árával lehet számolni, azonban a kartell az árak leszállításával szemben ellenállást fog kifejteni. El fém abnormálisan magas ára a rézfeldolgozó iparok helyzetére nyomasztó hatást gyakorol és az amerikai termelők talán nem is sejtik, hogy Európában a réz helyettesítése más fémek segítségével már igen előrehaladt. Az alumínium — más fémetől eltekintve — mind nagyobb mértékben kerül felhasználásra és ezt a fémeket a réz helyett a fontosabb iparok között a villamossági, vegyészeti, sör- és tejiparok nagy mennyiségben fogyasztják. Amerikából is hírek érkeznek a rézfogyasztás nagymérvű csökkenéséről. A rézvásárlások korlátozása különösen az építkezési és autómobiliparban vált érezhetővé, kisebb mértékben a villamossági műveknél is. Lehetséges, hogy ezek a viszonyok csak átmeneti jellegűek, azonban Amerika, mint a réz főfogyasztója, a viszonyoknak ilyen változása mellett nem haladhat el minden akció nélkül.

Olaj: A londoni piac októberben csak kisebb mennyiségek érkezésével számol és ennek megfelelően a kereskedelem érdeklődése is csak nagyon csekély. A kontinensen a vetők hetek óta már csak kis érdeklődést mutatnak és igen csendes üzlet ellenére a készletek aligha jelentékenyek. Ezért azzal számolnak, hogy a kereslet rövid időn belül javulni fog. Az üzlet a londoni tőzsdén nem volt nagyon élénk, az árak tartottak maradtak.

Cink: A kereslet javulására a múlt hét folyamán sem került sor. Az angol készletek továbbra is igen jelentékenyek és az árak újból engedtek. A piac igen gyenge volt, miután az amerikai szeptemberi adatokat közzétették, amelyek a készletek újabb emelkedéséről számolnak be. A jelenlegi készletek 1928 októberé óta a legnagyobbak. A cink ára azonban alacsony és szakkörök azzal számolnak,

hogy a mostani árak mellett a fogyasztás gyorsan fog emelkedni.

Űn: Az üzlet igen csendes és Amerikában, amely rendes körülmények között a termelés hatvan százalékát veszi át, a piac teljesen el van hanyagolva, Amerikában az olyan nagyfokú üzletlenség, mint a mostani, jóformán teljesen ismeretlen.

retlen. A londoni fémtőzsdén az ónar emelését megpróbálták, az árak azonban tovább estek. Az alátámasztási akció nélkül az árak még sokkal jobban estek volna, a piac helyzete azonban valószínűleg megjavult volna.

Magyarország terméseredményei. A magyar földművelésügyi miniszternek kiadott jelentése szerint a búzatermés 144 ezer méter mázsával volt jobb az előző becslésnél. A valószínű búzatermés 19 millió 523.700 mázsát tett ki. A rozs mennyisége 8.368.500 mázsa. Az árpáé 6.397.000 mázsa. A zabé 3.749.900 mázsa. A szemes tengeri általában jól beérett és 134 ezer méter mázsával több termett. — Az idei valószínű termés 19 millió 196 ezer mázsát tesz ki. A burgonya várható terméseredménye 23 millió 553.500 mázsa. A cukorrépáé 13 millió 798 ezer mázsa. A próbaszüreteléseket megtartották. Az eddigi eredmény a különböző szőlőfajták szerint 17.24 kloterneuburgi cukorfok között mozog. A tömegbor ára Maliganfokonként 2.5—4 fillér között mozog. Litenként pedig borvidék és borfajták szerint 25 fillértől 1 pengő 10 fillérig terjed. A borkereslet és kínálat igen lanyha.

Az értékpapírok áresése a bukaresti tőzsdén. A politikai helyzet bizonytalansága a bukaresti tőzsdén jegyzett papírok árában lényeges áresést idézett elő. A Banca Naționala részvényei 8600 lejről 8550 lejre, a Banca Marmorosch részvényei 1175—1180 lejről 1170—1175 árfolyamra lanyhult le. Ötpontos árfolyamvesztéssel szenvedett a Creditul Industrial részvénye is.

A svéd gyufatröszt Oroszországnak is ajánlatot tett. Londonból jelentik: Ivar Kreuger, a svéd gyufatröszt elnöke,

akiról az Uj Kelet is megírta, hogy ez időszerint Londonban tartózkodik, nemcsak az európai államoknak tett javaslatot ugynevezett gyufakölcsönök folyósítására, hanem a német pénzügyminiszteriumnak tett ajánlata után 25 millió fontsterlingnyi kölcsönajánlatot tett a szovjetkormányának. Azonban kikötötte, hogy a szovjetkormány kötelezte magát, hogy a külkereskedelmi szerveinek nem engedje meg a gyufának Oroszországból való exportját. Ez a megkötöttség jó néhány évig tartana.

A csehszlovák aranyvaluta. Prágából jelentik: A minisztertanács tegnap foglalkozott az aranyvalutáról szóló törvényjavaslattal. A vita nagyon élénk keretek között mozgott, minthogy a cseh katolikus néppárt tiltakozott az ellen, hogy a törvényben a Nemzeti Bank javára nagy engedmények történjenek. A néppárt mindenekelőtt a morvaországi szövetkezetek szanálása céljaira követelt nagyobb pénzüsségeket. A törvény, amely az aranyvaluta bevezetését célozza, megállapítja, hogy egy csehszlovák korona értéke 44.58 miligramm tiszta arany. A csehszlovák Nemzeti Bank kötelezi magát a bankjegyek kurzusát ezen a törvényes szinten tartani és ha ezt elmulasztaná, felelősséggel tartozik a parlamentnek. A bank egyébként köteles 44.58 miligramm arányban aranyat vásárolni, ha az eladó legalább 15 kg. aranyat ajánl. Analóg kötelezettség hárul reá a bankjegyek beváltása tekintetében is. A 100 koronás aranyat 900 rész finom aranyból és 100 rész rézből fogják előállítani. A Nemzeti Bank tartozik aranyfedezetét készletben tartani, amely 1929 végéig a bankjegyalomány 25 százalékát, 1930 végéig 30 százalékát és 1933 végéig legalább 35 százalékát teszi. A Nemzeti Bank eddigi részvénytőkéje 12 millió aranydollár. Ezt 405 millió csehszlovák korona kell felelni. Egy részvény névértéke 3.375 csehszlovák korona. A törvényjavaslatban a Nemzeti Bank fel van jogosítva arra, hogy az alaptőkét 607.5 millió csehszlovák koronára felemelhesse.

Megváltozott vásárnapok. Kolozsváron az országos vásárok napjait megváltoztatták. Az állatvásár október 30—31, november 1 és 2-án lesz megtartva, a kirakóvásár pedig november 2-án. Sülemeden az országos vásár október 29—30-án, kedden és szerdán lesz megtartva.

Gyengén sikerült az ideai babtermés. Amint ismeretes, tavaly ősszel nemcsak nálunk, hanem ugyszólván egész Európában nagyarányú bab-hossz volt, amelynek következtében az árak szinte fantasztikus magasságba szöktek. Az ideai babtermés megint várakozáson alul maradt, különösen nálunk, ahol egészen minimális mennyiségek kerülnek piacra. A gyenge termés következtében már szeptember végén erősen felhajtotta az árakat a spekuláció. A román babot különösen Magyarországra vásárolják, az exportörök kurticsi és biharpüspöki határállomásokon 50—52 pengőt fizetnek métermázsanként. Az irányzat továbbra is szilárd. Elénkebb üzletmenet alakult ki a lencsében is, amelynek ára kezdetben 20—22 lej volt, ez az ár azonban 12—13 lejre esett vissza, aminek az az oka, hogy az ideai román lencse-exportnak kevés kilátása van, mert nagy oroszországi készletek kerültek az európai piacra. Azok a nagy importállamok, amelyek a román lencse kiviteli szempontjából számottevők, így Franciaország, Németország és Ausztria, most oroszországi lencsét vásárolnak. Erdélyben különösen Csikmegyében volt kedvező a lencsetermés.

a modern kor elismerten legjobb és legolcsóbb
EXTRADYN rádiója
POLONYI és VELITS okl. gépészmérnökök TURDA

Zongorát Pianinót
beszerzési áron vehet november 1-ig
hol? TRISKAI.
nagyraktárban Cluj, Str. Saguna 14, mivel üzletátszervezés miatt az összes raktáron levő új és használt zongorák kiárusítatnak!

MARIAN

hírneves Jazz és szalonzenekara 19.-étől szombattól a

METROPOL

kávéházban muzsikál! Hideg és meleg ételek, kifünő fajborok mélyen leszállított árak mellett lesznek kiszolgálva. 11 óra után az uri közönség táncol. Nyitva reggel 5 óráig. Szíves támogatást kérnek a TULAJDONOSOK

Perzsaszőnyegeg
készítéséhez külföldi fonalak

Imperial (fényes) kg.-ként	—	—	Lei 400
Selyem fonal	—	—	540
Felvető (angol)	—	—	250
Leszövő (bordó)	—	—	300
1 szálal finom cseh fonal kg.-ként	—	—	300

minták és mindennemű szövökellékek legolcsóbb bevásárlási forrása
SZÉKELY szőnyegszővőde
Oradea, Str. Pictor Grigorescu 4

12 nap van még a

A Loteria Sinistrailor
(Károsultak sorsjátéka)
huzásáig

A nyeremények összege
LEI 7,000.000
Egy sorsjegy ára 50 lej minden sorsjegy két 25 lejes darabból áll

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítsanak arra, hogy — akár saját maguk választotta, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan fejjalkatuk és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat irnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a **keret** szaklátszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejalkát és arc szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legrégebbi szaklátszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeállított szemüveget cégjegyével ellát, **a kereten** előforduló deformációt, vagy törést **2 éven át** díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szives pártfogásukat.

KUN MÁTYÁS FIA
szaklátszerész
Cluj, Calea Victoriei 12. szám.
Alapítási év 1864.

HOTEL METROPOL BUKAREST
A királyi palotával szemben
Modern komfort az Uj Kelet minden olvasója Modern komfort
15% kedvezményt kap a szobaárakban, — ha felmutatja ezt a hirdetést!

Modern szépségápolás — Angliában

Világszerte ismeretes és Angliának szinte valóságos nemzeti büszkeségét képezi, hogy az angol hölgyvilág tagjainak fiatalos üdeség és rózsás arcszín, a pompás teint tekintetében sehol a világon párja nincs.

Vizont azonban az is igaz, hogy Anglián kívül nincs még egy másik olyan ország, ahol a test, bőr és arc ápolásra akkora gondot, figyelmet, időt és pénzt fordítanak. Az angol nő ugyanis a buzdárjában egész kozmetikai raktárt és szépítő patikát tart, melynek receptjei és szereti szakadatlanul bővülnek.

A testápolás terén a legújabb módszer és eljárás ózondus fenyőkivonat használata (Uranil nevű) fürdővízben és mosdóvízben.

Hihetetlen hatása van egy ilyen Uranil fenyő fürdőnek, mert mesés hatással van elsősorban is a bőrre és annak szépségét, rugalmasságát és üdeségét szinte

csodásan növeli, másodsorban ami legfontosabb az idegekre és a szívre frissítőleg, nyugtatólag erősítőleg hat.

Mert az Uranil fenyőtű kivonat tartalmazza azon aetherikus olajokat, melyek ózondussá teszik a levegőt is és bő ózon tartalma jó hatást fejt ki idegizalmi és vérkeringési zavaroknál.

Azok az angol hölgyek, kik testi üdeségüket megakarják szerezni, sportra akarják nevelni izmaikat, vagy akik esti mulatságba, társaságba készülnek, előbb egy fenyőkivonat fürdőt (Uranil) vesznek. Ez az Uranil fürdő lecsillapítja idegességünket is. Hiszen ezért olyan nyugodt, hidegvérű, flegmatikus az angol.

Mindezekből csak az látható, hogy az angolok sem a fáradtságot, sem a költiséget nem kímélik csak hogy az angol nemzeti büszkeségen a női test üdeségén, szépségén valahogy csorba ne essék.

Tanuljunk tőlük! Ezt mi is utánozhatjuk!

Az Uranil fenyőkivonat most már Romániában is kapható a Dr. Biró gyógyszerházban Cluj (Fötér). Ez a gyógyszerár van megbízva az egyed-árusítással. 1 doboz tartalmaz 10 Capsulát, vagyis 10 fürdőre való só ára 120 Lei. Tehát egy fürdő 12 Letbe kerül csak. A hatás már az első fürdő használata után meglepően jó.

A MATILD-víz
borral keverve a legkellemesebb italt ad

Tett e már próbát az

„ELBE”
SELYEMHARISNYÁVAL
asszonyom?!

Ha nem úgy siessen az „ELBE” harisnya és kötöttáru gyári lerakatába Cluj, Cal. Regele Ferdinand 19. vagy a „Harisnyaház”-ba Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 29 Ugyanott beszerezheti mindennemű **téli felszerelését is, garantált gyári áron.** Szolid, pontos kiszolgálás

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.
CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temeşvárt.
Saját tőkéei 97 millió lei.
Affiliált intézetei: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen, és Sz.-Keresztúron, Tzászregenyvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászregényben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Minden bankügyletet legelőny ösebben végez, engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad.

ROYAL amerikai írógépek legújabb modeljei szenzációsak

Mielőtt írógépet vásárolna, saját érdekében feltétlenül kérje ezen gép vételkészszerneklüli bemutatását. — **Royal nagy gép 92 betűvel.** — **Royal Portable 88 betűvel.** Minden nagyobb városban képviselve. Vezérképvislet: **Goldstein, Oradea, Str. Avram Jancu 5, Telefon 2—97 szám**

Hirdessen az UJ KELET-ben!

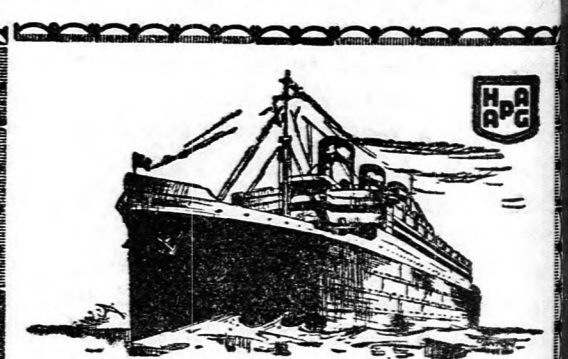
CHARITÉ
Szanatorium
Cluj-Kolozsvár, Str. Regale
(Majális-u.) 12a. sz. Telefon 600

Sebészet, Belgyógyászat, (cukor-, vese-, egy mor-, és anyagforgalmi megbetegedések kezelése.) Szülészeti (külön szülésozóvá és gyermekágyas osztályal). 8—10 napos pánál árakkal. Nőgyógyászat. Urologia (prostata-, hólyag-, vesebajok) Orthopedia. Szomatizet, Fül-, Orr- és gégegyógyászat, Röntgen. Villamos kezelések Foggyó-éshizókurák, Vegy és bakteriológiai vizsgálatok. Gyógyfürdő bejáróknak is. Mérsékelt árak. Igazgató orvos Prof. dr. Steiner Pál.

Anton Rosenzweig Cluj
פריים אונד סלייחיים גראדונדונדו
Héber könyvek és tallészek
nagykereskedése. — Gyári árak!

Nagyon fontos!
HOTEL CARPATI
Bucureşti, Piaşa Amzel
Renoválva, minden komforttal, központi fűtéssel felszerelve. Szobák jutányos áron kaphatók. Villamos megálló bármely irányból megközelíthető. Utazók kedvezményben részesülnek.

Nem fog a gyomra égni
ha rendszeresen issza a
Málnási Sícúlia gyógyvizet
kapható minden fűszerüzletben.

Utazás egész éven át
KANADÁBA
DÉLAMERIKÁBA
ÉSZAKAMERIKÁBA
(Argentína, — Uruguay, — Chile)
KÖZÉPAMERIKÁBA
(Columbia, Venezuela, Cuba Mexico)

Hamburg - Amerika Linie
elsőrendű gőzöseivel, melyek elhelyezés bányászmód és ellátás tekintetében kiválókat nyújtanak. — Felvilágosítások és ismeretek díjmentesen kaphatók;
Hamburg-Amerika Linie SAR.
Lazarovitz L. H. vezérigazgató
Cluj, Str. Regele Ferdinand 69
Bucureşti C. Grivitei 183
Timişoara, Str. Mercy 2

Legujabb őszi és téli ujdonságok megérkeztek !!!
NEUMANN M, férfi - és fiuruha áruháza CLUJ, FÖTÉR 14.

Szerkesztőegység
Szerkesztő: Baron L. Pop
Telefon: ...
Ejelli telefon ...
FIZETÉS
Egész évre —
Fél évre —
Negyedévre —
Egy hónapra —
X. évfolyam
1929
Október 2
5690 év

Mie
Irta Ott

Amikor Joseph költőfilozófus tudta többé nem hagyhatta rette Einstein profette vele, hogy egy részét Erec J fogja szentelni. P egész emberiségért, dolgozott. Az a ...
„Az általános táplálkodozott, a szodásának volt szente hatása évről-évre világrészeken és emberek síremléké parkba.
Es ez az egész vi egész szívével kiv zsidó nemzeti otth és fejlődését, meg egy kortársát, Er lységének egész s ra Erec Jiszráéért amije volt, könyvt szegényen halt me ber egyetemnek.
Miért?
A nagy Louis Ma be. Az a kollégár volt az újságíróas közvetlenül a Jewis szus megnyitó ülés véleményének adot cionisták és nem ciának kiépítését ta közelebbi világkong évvel elhalasztani. vagyok, nincs veszi gem szorit a felelős — választotta az öre Herzl Tivadar évtizedig távol mara get nem akart vállal homnal”, példás oda egész világ szükség ért, de semmit Er után ismét elkészít az okos és előrelátó a Mű szükségességé vát és itt, Zürichbe hant a tribünre, hog val a terembe kiált gyunk, egy szellembe el meg vagyok gy fel fog épülni”!
Egy nagyvonalu el ségeknek de minden ózan és hideg mérle Miért?
Macdonald, aki m sorsát irányítja, nél tanulmányutat tett lón a siralomfalnál ret irta be naplójába lókat imádkozni látt csak az tudja igazán izmust. A zsidó ner Palesztinába, hogy e nokat, vagy mert v ő anyagi zsidó-ny mert oda muszáj me ajjon egy szocialist erése, aki keveseb zetszört nép gazdó int a saját nemz ortetését? Egy idege agy, modern politiku elnek a mi érzelme hitatát látja a sirak oben a pillanathan gy nem a zsidóul